

Landschapsontwikkelingsplan

Kromme Rijng gebied +

Uitvoeringsprogramma

Buitengebied gemeenten de Bilt, Zeist, Utrechtse Heuvelrug, Bunnik, Houten en Wijk bij Duurstede

Colofon

Projectsecretariaat:
Landschap Erfgoed Utrecht
Postbus 121
3730 AC De Bilt

Deelnemende gemeenten:
De Bilt, Zeist, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Houten en
Wijk bij Duurstede

Brons + partners landschapsarchitecten bv
Everwijnstraat 9
4101 CE Culemborg

T 0345 534 765
F 0345 534 736
E info@bronsenpartners.nl
W www.bronsenpartners.nl

i.s.m. Van den Bijtel Ecologisch onderzoek

Projectnummer:
746 Landschapsontwikkelingsplan Kromme Rijngebied +

Copyright:
Brons en partners landschapsarchitecten bv, 2009

Fotografie:
Brons en partners landschapsarchitecten bv,
Herman van den Bijtel en Jan van der Greef

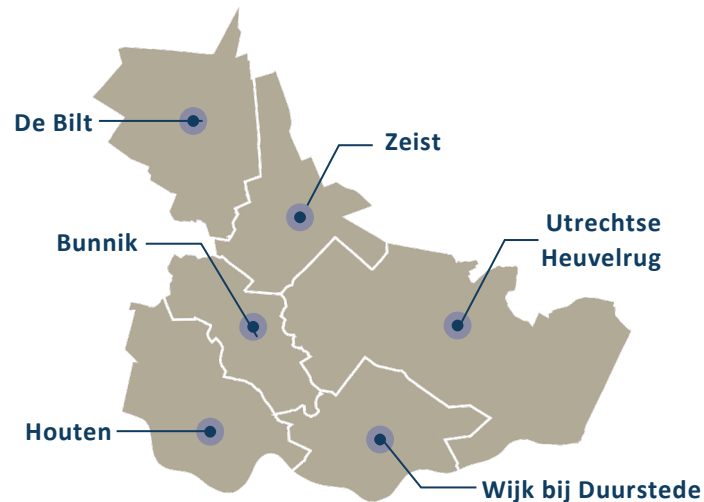

Landschapsontwikkelingsplan

Kromme Rijng gebied +

Buitengebied gemeenten de Bilt, Zeist, Utrechtse Heuvelrug, Bunnik, Houten en Wijk bij Duurstede

Uitvoeringsprogramma

Inhoud

1 Inleiding

1.1	Aanleiding	5
1.2	Regionale aanpak	5
1.3	Ambitie	5
1.4	Projecten, kosten en prioriteiten	6
1.5	Uitvoeringskaders en instrumentarium	6
1.6	Coördinatie uitvoering door werkgroep	7
1.7	Relatie met uitvoeringsprogramma's van Nationale Landschappen	7

2 Organisatie uitvoeringsprogramma

2.1	Uitvoering door samenwerking	9
2.2	Regionale organisatie	9
2.3	Gemeentelijke taken	10
2.4	Adviescommissie uitvoering LOP	10
2.5	Communicatie met de streek	11

3 Overzicht Uitvoeringsprojecten

12

4 Beleidsuitwerkingen

15

B1	Doorwerking Nationale landschappen in lokaal beleid	15
B2	Koppeling RO beleid en ruimtelijke kwaliteit	15
B3	Behoud open enge en Groene Vensters	16
B4	Herzien beleid ecologische verbindingen	16
B5	Workshop landgoederenbeleid	16
B6	Convenant vrije landschapselementen	16

5 Topprojecten

17

T1	Landschapscoördinator voor elk deelgebied	17
T2	Haalbaarheidsonderzoek Regionaal Landschapsfonds	18
T3	Inpassing bebouwingsranden	20
T4	Handleiding ruimtelijke kwaliteit Stichtse Lustwarande	21
T5	Ontwikkelen recreatieve en ruimtelijke samenhang NHW	22
T6	Sterk buitengebied rond Houten	22
T7	Ontwikkelen Kromme Rijn	23
T8	Ontwikkelen Amsterdam Rijnkanaal	23
T9	Ontwikkelen Lekdijk	24
T10	Integrale opgave waterberging	24
T11	Ontwikkeling modelerven	25
T12	Rivierfront Wijk bij Duurstede	26

6 Projecten landschap

27

L1	Aanleggen wegbeplantingen	27
L2	Versterken kleine landschapselementen	27
L3	Ontwikkelen hoogstamboomgaarden bij kernen	28
L4	Vergroten beeldkwaliteit bebouwingslinten en erven	28
L5	Meetnet Kleine Landschapselementen (MKLE)	28

7 Projecten natuur

29

N1	Realiseren EHS, inclusief ecopassages	29
N2	Realisatie van ecologische verbindingzones	29
N3	Plannen van HDSR voor de Langbroekerwetering	30
N4	Leefgebiedenbenadering	31
N5	Integrale bosbeheervisie voor heel de Utrechtse Heuvelrug	31

8	Projecten cultuurhistorie	32
C1	Inventariseren en herstellen cultuurhistorische elementen	32
C2	Versterking beleving Limes	34
C3	Herstel van sprengen	34
C4	TRAP-route cultureel erfgoed	34
9	Projecten recreatie	35
R1	Ontwikkelen recreatieve transferia en informatiepunten (Groene entree's)	35
R2	Stimuleren agro-toeristische activiteiten/activiteiten op landgoederen	35
R3	Realiseren korte rondwandelingen vanuit kernen	36
R4	Realiseren ruit- en menroutes	36
R5	Ontwikkelen recreatief buitengebied Veenendaal	36
R6	Verbetering kwaliteit verblijfsrecreatie	36
R7	Opstellen verkeersveiligheidsplan fietsers	37
10	Projecten educatie en promotie	38
E1	Ontwikkelen educatieprojecten landschap	38
E2	Promotie streek via nieuwsbrief, website en media	39

11	Financieel overzicht	40
12	Instrumenteel kader	47
12.1	Relatie met uitvoeringsprogramma's van Nationale Landschappen	47
12.1.1	Nationaal Landschap Groene Hart	48
12.1.2	Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie	48
12.1.3	Nationaal Landschap Rivierengebied	50
12.2	Relatie met Agenda Vitaal Platteland	51
12.2.1	AVP Utrechtse Vecht en Weiden (Veenweidegebied)	51
12.2.2	AVP Eemland Vallei	52
12.2.3	AVP Utrechtse Heuvelrug	52
12.2.4	AVP Kromme Rijngebied	54
12.3	LEADER+ subsidieregeling voor plattelandsvernieuwing	55
12.4	Beschikbare budgetten gemeenten	56

Bijlage

Kaart Uitvoeringsprojecten

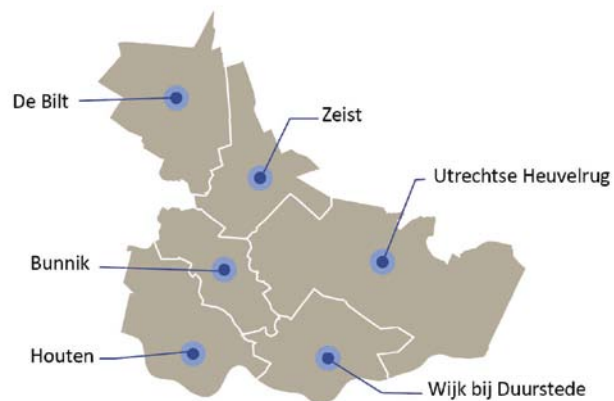
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Dit document is onderdeel van het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Kromme Rijngebied +. Dit LOP bestaat uit drie delen, te weten de 'Inventarisatie en analyse', de 'Visie' en dit derde deel het 'Uitvoeringsprogramma'. Het voorliggende uitvoeringsprogramma vormt het kader voor een duurzame uitvoering van het LOP.

1.2 Regionale aanpak

Het landschapsontwikkelingsplan (LOP) is tot stand gekomen in een samenwerking tussen de zes deelnemende gemeenten De Bilt, Zeist, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Houten en Wijk bij Duurstede onder coördinatie van Landschap Erfgoed Utrecht. Deze regionale aanpak vormt ook voor het uitvoeringsprogramma een meerwaarde om de visie daadwerkelijk uit te voeren en daarbij de gewenste samenhang van landschapsstructuren over de

gemeentegrenzen te waarborgen. Denk hier bijvoorbeeld aan een gezamenlijke aanpak van ecologische verbindingzones en de groene vensters, een gelijkwaardig beleid ten aanzien van beeldkwaliteit en inpassing van dorpsranden en nieuwe verbindende recreatieve routestructuren.

Indien elke gemeente in afstemming met de andere gemeenten een bijdrage levert aan de realisatie van het LOP ontstaat een stimulerende werking naar gebiedspartijen, zoals de provincie, het waterschap, belangenorganisaties, en particulieren. Door een gerichte samenwerking en een 'slimme' uitvoering wordt een verhoogde effectiviteit bereikt. Omdat de doelstellingen van het LOP integraal zijn, hebben vele partijen een belang. Vaak zijn het immers derden die de gronden bezitten of gebruiken. Deze partijen realiseren een gedeelte van hun doelstellingen met het LOP. Van groot belang is de samenwerking met bewoners en ondernemers in het buitengebied. Een goede communicatie is hierbij belangrijk, waarbij er wederzijds vertrouwen ontstaat en een waardering voor elkaars belangen en inzet.

1.3 Ambitie

Dit uitvoeringsprogramma waarborgt dat er daadwerkelijk een verbetering van de landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit optreedt in het landschap van De Biltse veenweiden, de Heuvelrug en haar flanken en het Kromme Rijngebied en dat de visie vertaald wordt naar concrete uitvoeringsprojecten.

De visie dient ten eerste door te werken door een goede verankering van het landschapsbeleid in het ruimtelijk ordeningsbeleid. Hiervoor zijn diverse voorstellen gedaan.

Vervolgens wordt veel belang gehecht aan het functioneren van landschapscoördinatoren om de doelstellingen ook werkelijk tot uitvoering te brengen. Deze personen dienen als brug te functioneren tussen de overheden en de particulieren.

Er dient optimaal gebruik te worden gemaakt van de verschillende kaders en uitvoeringsgelden vanuit de Agenda Vitaal Platteland (AVP)-gebieden en de Nationale landschappen Groene Hart, Nieuwe Hollandse waterlinie en Rivierengebied en vanuit het Nationaal Park Utrechtse heuvelrug.

Om tot een adequate en doelgerichte uitvoering te komen, zijn verschillende projecten geformuleerd. Hieruit zijn 11 topprojecten benoemd, dit zijn projecten met de hoogste prioriteit die de hoofddoelen van het LOP integraal ondersteunen en de regionale samenwerking gestalte geven.

1.4 Projecten, kosten en prioriteiten

Beleidsmatige projecten

Het LOP heeft een planhorizon van ruim 10 jaar tot aan 2020. Allereerst komt een gezamenlijke aanpak voor de zes gemeenten voor de verankering van de visie in het (gemeentelijk) beleid aan bod om de doelstellingen van het LOP veilig te stellen, zie hoofdstuk 4.

Topprojecten

De zogenaamde Topprojecten hebben de hoogste prioriteit (start binnen 3 jaar) en zijn van wezenlijk belang voor de duurzame uitvoering van het LOP. In deze projecten dient de regionale samenwerking ook nader gestalte te krijgen. Aan deze projecten voor de korte termijn is een begroting van de kosten gekoppeld. Per project is een toelichting opgesteld, zie hoofdstuk 5. Op de Topprojecten is uitgebreider ingegaan dan de andere projecten.

Thematische projecten

Vervolgens zijn er projecten per thema benoemd, zie het overzicht in hoofdstuk 4. Deze zijn uitgewerkt in de hoofdstukken 6 t/m 10. Deze projecten liften mee op kansen die zich in het gebied voor doen, bijvoorbeeld een verbreding van de A12 of projecten waarin andere organisaties trekker zijn. Projecten, waarin andere organisaties dan gemeenten trekker zijn, zijn minder uitgebreid beschreven. Deze volgen de planning van andere organisaties. Ook zijn hier vaak al budgetten voor gereserveerd.

Er is een kaart opgesteld, welke een totaaloverzicht geeft van de projecten die in het plangebied uitvoering moeten geven aan de visie van het LOP.

1.5 Uitvoeringskaders en instrumentarium

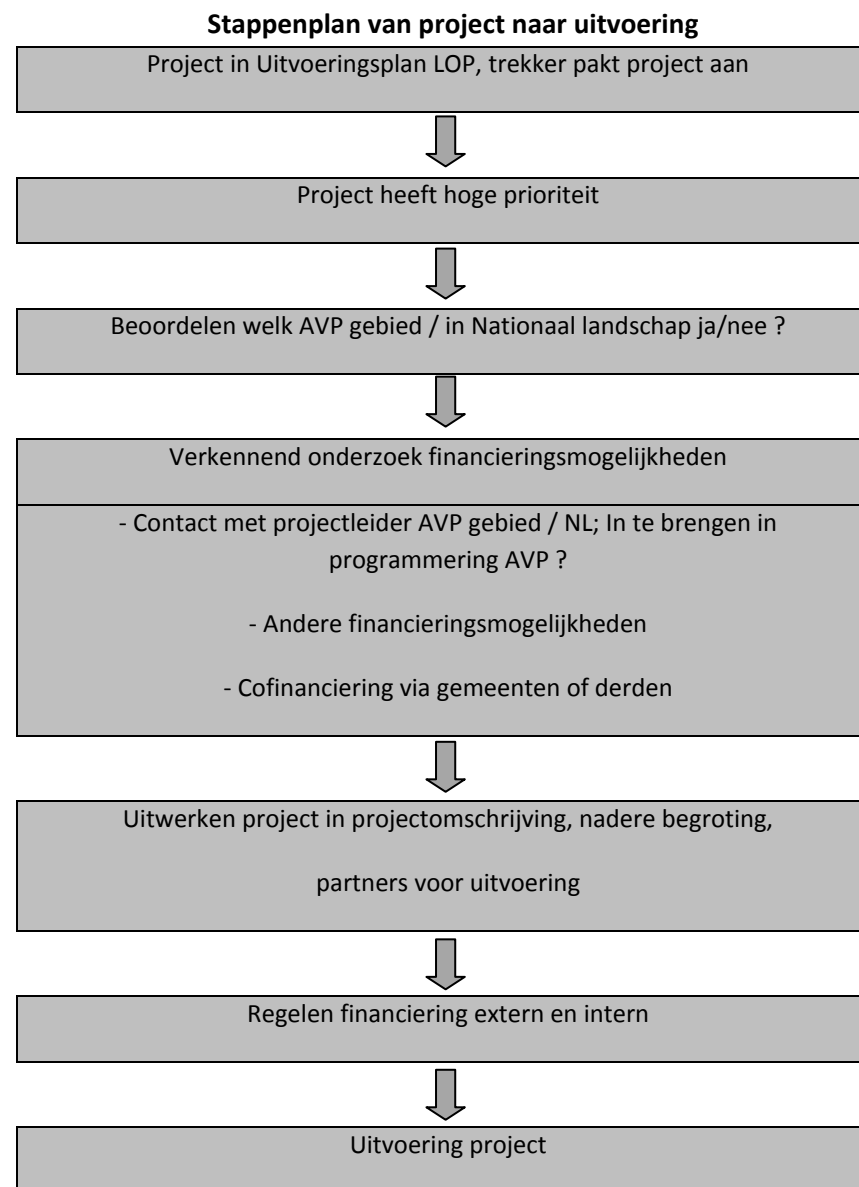
In het plangebied zijn reeds verschillende uitvoeringskaders aanwezig, vanuit de Nationale Landschappen en de provinciale Agenda Vitaal Platteland. Deze uitvoeringskaders zijn van wezenlijk belang voor de realisatie van de projecten in het uitvoeringsprogramma. De projecten zijn gerangschikt op thema en sluiten zo goed aan bij de Agenda Vitaal Platteland en de Nationale Landschappen, die ook thematisch zijn opgebouwd. De Agenda Vitaal Platteland is uitgewerkt voor verschillende deelgebieden, die betrekking hebben op het plangebied. Hoofdstuk 12 gaat in op deze kaders en geeft inzicht in de onderlinge relaties. Per project zijn voor zover bekend de kosten en beschikbare financieringsbronnen aangegeven in het overzicht in hoofdstuk 11. De financiering van de diverse projecten dient binnen de projecten nog nader verkend en afgestemd te worden met onder andere de projectleiders van de AVP gebieden en de projectleiders van de Nationale landschappen. In paragraaf 12.4 is een overzicht gegeven van de beschikbare gemeentelijke budgetten. Hieruit blijkt dat de middelen vooralsnog beperkt zijn. Deze gelden dienen zorgvuldig te worden ingezet, zodat hiervan een hoog rendement ontstaat, bijvoorbeeld door een verdubbeling via cofinanciering.

1.6 Coördinatie uitvoering door werkgroep

Het verdient aanbeveling om het LOP actief te houden en ervoor te zorgen dat het plan reageert op nieuwe (maatschappelijke) ontwikkelingen. De voortgang van het uitvoeringsprogramma en de projecten dient jaarlijks gecoördineerd en geëvalueerd te worden en zo nodig bijgesteld. Dat geldt ook voor het instrumentarium. Hierdoor blijft het plan actueel. Deze actie kan worden uitgevoerd door de landschapscoördinatoren of landschapsbeleidsmedewerkers van gemeenten onder aansturing van Landschap Erfgoed Utrecht. De werkgroep kan gezien worden als een vervolg op de werkgroep van het LOP, eventueel aangevuld met enkele beleidsmedewerkers van de gemeenten en sleutelpersonen vanuit het waterschap en de provincie. De werkgroep rapporteert jaarlijks terug aan de stuurgroep, bestaande uit zes wethouders.

Stappenplan naar uitvoering

Hiernaast is in een schema aangegeven welke stappen per project dienen te worden doorlopen om tot uitvoering te kunnen komen.

1.7 Relatie met uitvoeringsprogramma's van Nationale Landschappen

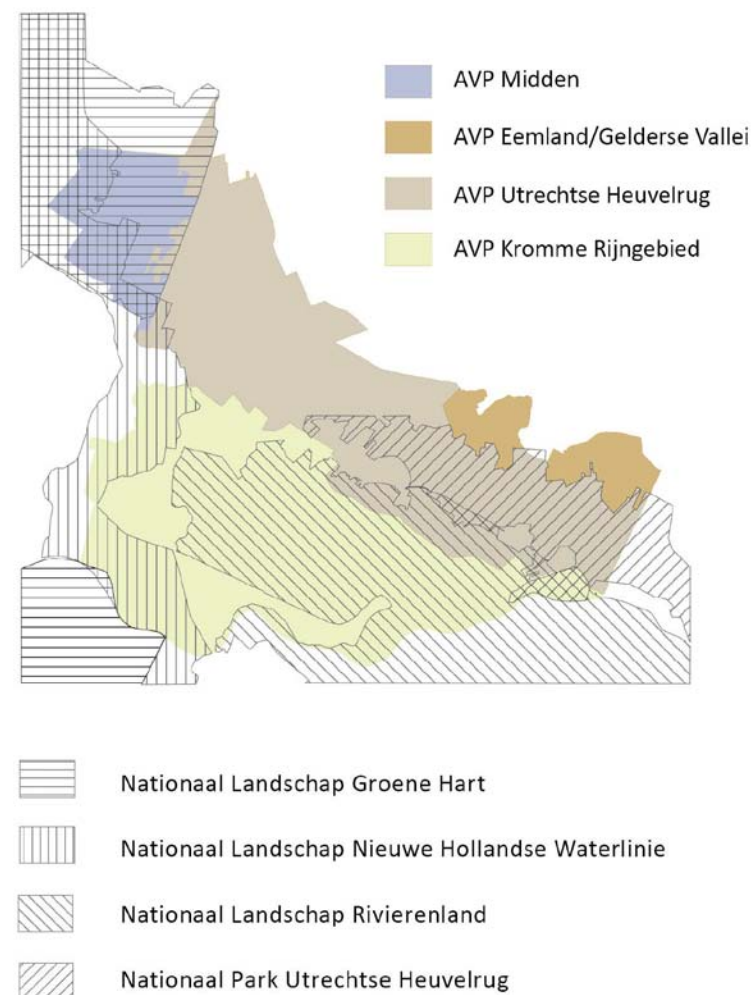
In het gebied dat het LOP bestrijkt, liggen drie Nationale Landschappen: het Nationaal Landschap Groene Hart, Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en het Nationaal Landschap Rivierengebied. Hiervoor zijn uitvoeringsprogramma's gemaakt, waaruit een instrumentarium blijkt dat voor een deel van de projecten van het LOP kan worden aangewend.

De status 'Nationaal Landschap' betekent dat er extra aandacht en financiële middelen zijn voor deze gebieden. Een deel van het geld is reeds tot aan 2013 gelabeld. Het Rijk coördineert de Nationale Landschappen, maar de provincies zijn verantwoordelijk voor het behouden, beheren en versterken van de kernkwaliteiten van de landschappen. Hierbij bepalen de provincies hoe ze de financiële rijksbijdrage inzetten (Wet Inrichting Landelijk Gebied).

In de *Nota Ruimte* en de *Agenda voor een Vitaal Platteland* staat het beleid aangaande de Nationale Landschappen geformuleerd. Gedurende de uitvoeringsperiode zal het rijk nog twee keer met de provincies overleggen: in 2010 en in 2013. (uit: www.nationalelandschappen.nl).

In hoofdstuk 11 is aangegeven hoe de gemeenten de link met de AVP gelden dienen in te steken en welke financiering per gemeente voor de verschillende projecten gewenst is.

In hoofdstuk 12 worden de kaders geschetst voor de programmering van projecten en de financiering binnen de AVP gebieden en de Nationale Landschappen.

2 Organisatie uitvoeringsprogramma

2.1 Uitvoering door samenwerking

Het LOP heeft tot doel door middel van samenwerking de landschappelijke kwaliteit en de samenhang in het plangebied te behouden, te versterken en te ontwikkelen. Hiermee biedt het LOP een kader voor nieuwe ontwikkelingen en initiatieven. Voor de realisatie is een goede uitvoeringsorganisatie noodzakelijk. De projecten die in dit uitvoeringsprogramma worden genoemd en beschreven, dienen middels onderstaande uitgangspunten georganiseerd te zijn:

1. De organisatie dient duurzaam te zijn. Dit betekent dat een structurele financiering en duurzame afspraken noodzakelijk zijn.
2. De organisatie moet flexibel kunnen opereren, zodat goed kan worden ingespeeld op ontwikkelingen en kansen die zich voordoen.
3. De organisatie dient vertrouwen te hebben bij alle partijen in de streek. Dit betekent dat betrokken partijen optimaal moeten worden geïnformeerd over de uitvoering.

Uitvoering van het LOP is in eerste instantie een taak voor de gemeenten, in een nauwe samenwerking en afstemming met de programmabureaus AVP. Een landschapscoördinator of medewerker van de gemeente dient verantwoordelijk te worden gesteld, om naast de praktische uitvoering van projecten de financiering nader voor te bereiden en te organiseren. Een landschapsfonds vormt een belangrijke ondersteuning van de financiering. De mogelijkheden hiervan worden in de volgende paragraaf omschreven. De andere zogenaamde topprojecten vereisen ook een intergemeentelijke aanpak. Deze regionale samenwerking heeft als bijkomend voordeel dat de overhead kosten zo laag mogelijk blijven, terwijl gemeenschappelijke doelstellingen worden bereikt.

2.2 Regionale organisatie

Landschapscoördinatoren

Voor de continuïteit van de landschapsinrichting, het beheer en een goede adequate uitvoering van het LOP in een regionaal samenwerkingsverband is het zeer nuttig dat elke gemeente over een landschapscoördinator beschikt en dat er afstemming is tussen deze personen. De landschapscoördinator bundelt als het ware alle kennis over het gebied en kan ook de samenhang tussen de diverse projecten en de kansen die zich voordoen in het buitengebied in het oog houden. Deze persoon vormt een brug tussen de gemeenten en de particuliere grondeigenaren. Het eerste “Topproject” gaat hier nader op in. Voor het plangebied zijn reeds dergelijke coördinatoren aanwezig. De gemeenten werken ook samen met een gezamenlijke landschapscoördinator voor het Kromme Rijnlandschap. In Zeist zijn veel gronden overgedragen aan het Utrechts Landschap. Ook is het in het belang van de kwaliteit van het gebied een landschapsadviseur/coördinator aan te stellen voor de gehele Stichtse Lustwarande. De capaciteit van de landschapscoördinatoren is niet altijd toereikend, hiervoor is dan ook een project opgenomen. Landschap Erfgoed Utrecht verzorgt als provinciale organisatie enkele keren per jaar een provinciaal overleg voor landschapscoördinatoren. Naast een praktische benadering is tegenwoordig ook een beleids- en projectmatige aanpak gewenst. Voor een goede uitvoering van de projecten uit het LOP is ook regelmatig een regionale afstemming gewenst.

Landschapsfonds

Een knelpunt bij de uitvoering van projecten is vaak dat vanuit bestaande regelingen voor landschapsontwikkeling en landsbeheer onvoldoende financiering aanwezig is. Het oprichten van een regionaal landschapsfonds kan

uitkomst bieden voor de financiering van (gemeente overschrijdende) projecten en als budget dienen voor de landschapscoördinator. Ook zouden onderhoud en beheer van gerealiseerde projecten hieruit kunnen worden gefinancierd. Dit is als het tweede “Topproject” opgenomen.

Relatie Structuurvisie en LOP

De gemeenten Zeist en Utrechtse Heuvelrug werken aan een structuurvisie, waar een integrale afweging wordt gemaakt tussen de verschillende belangen. Deze Structuurvisies dienen als kader voor nieuwe ontwikkelingen en initiatieven. De structuurvisie is een RO-instrument en leidend ten opzichte van het LOP. Een goede verankering van het LOP in de structuurvisies is van belang.

2.3 Gemeentelijke taken

De gemeenten hebben ten eerste zelf een belangrijke rol bij de doorwerking van de landschapsontwikkelingsvisie als landschappelijk toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen en de stimulering van een actieve landschapsontwikkeling. In feite zijn de gemeenten de initiator en motivator voor de uitvoering van het LOP. De gemeenten:

1. toetsen ingediende plannen voor nieuwe ontwikkelingen die niet rechtstreeks toelaatbaar zijn aan het landschapsbeleid en de gestelde randvoorwaarden vanuit landschap.
2. hebben zelf ook een uitvoerende taak. Diverse projecten worden conform het uitvoeringsplan uitgevoerd door de gemeenten. De realisatie van deze projecten is niet afhankelijk van medewerking van derden en kunnen als voorbeeld dienen.
3. hebben zelf ook een beheertaak. Een juist en duurzaam beheer van bijvoorbeeld landschapselementen (houtopstanden/ wegbermen) is immers de garantie voor een duurzaam landschap.
4. controleren regelmatig de uitvoering en het beheer van projecten en of zij in overeenstemming zijn met de doelstellingen. Zij sturen bij waar

nodig. Jaarlijks vindt een korte evaluatie van de projecten plaats (evaluatie en bijsturing).

5. stellen gezamenlijk een regionale landschaps-coördinator aan.
6. dragen zorg voor koppeling van het RO beleid en landschapsontwikkeling. Zie H5.
7. hebben ook een taak als initiator van nieuwe projecten.

2.4 Adviescommissie uitvoering LOP

De opstelling van het LOP is begeleid door een klankbordgroep, waarin een groot aantal regionale en lokale organisaties was vertegenwoordigd. Deze organisaties hebben specifieke kennis en vormen samen een breed draagvlak en klankbord ten aanzien van vraagstukken in het landelijke gebied. Het is daarom belangrijk tijdens het uitvoeringstraject de adviesfunctie van deze klankbordgroep voort te zetten in een adviescommissie LOP. De werkgroep bepaalt de regelmaat van het overleg (1 à 2 maal per jaar), welke plannen en initiatieven uit het uitvoeringsprogramma op elkaar moeten worden afgestemd en inventariseert welke organisaties worden uitgenodigd aan bepaalde projecten een bijdrage te leveren. Voor vele projecten zijn de organisaties essentieel bij de uitvoering. De beoogde taak zou ook door (een verbrede) projectgroep Kromme Rijnstreek vervuld kunnen worden.

Bij dit uitvoeringsprogramma betrokken partijen zijn:

- Agrarische Natuur en Landschapsvereniging Kromme Rijnstreek
- AVP Utrechtse Heuvelrug, Kromme Rijnstreek, Utrecht Midden, Eemland/Gelderse Vallei
- DLG, Landinrichtingscommissie Groenraven-Oost
- Groenkans Landschap
- HDSR
- Historische vereniging Den Dolder
- Historische Vereniging Tussen Rijn en Lek
- Historische Werkgroep Austerlitz

- IVN-De Bilt e.o
- IVN Heuvelrug en Kromme Rijn
- Klankbordgroep LOP De Bilt
- KNHS
- KNNV afd. Zeist-Heuvelrug en Kromme Rijn
- Landschap Erfgoed Utrecht
- Leader Kromme Rijn
- LTO Noord
- Milieugroep Houten
- Nationale Landschap Rivierengebied, Nieuwe Hollandse Waterlinie, Groene Hart
- Natuurmonumenten
- Natuurzorg Zeist
- Nederlands Fruittelers Organisatie
- NMU
- Provincie Utrecht
- Recreatieschap
- Staatsbosbeheer
- Stichting Brigida
- Stichting Milieuzorg Zeist e.o.
- Stichting Behoud Noorderpark
- Terecht Anders
- UPG
- Utrechts Landschap
- Utrechts Particulier Grondbezit
- Vereniging Dorp en Natuur Leersum/Amerongen
- Vereniging Natuur en Milieu Wijk bij Duurstede

- De Voetstap
- Werkgroep Natuurlijk Zeist-West
- Werkgroep Faunapassages
- Werkgroep Sandwijk
- Wijk bij Duurzaam
- Zeister Historisch genootschap

2.5 Communicatie met de streek

Het is voor het draagvlak van het uitvoeringsplan en de participatie van particulieren aan projecten belangrijk dat regelmatig informatie aan de bevolking wordt gegeven over de voortgang van het uitvoeringsprogramma. Dit kan via diverse middelen, bijvoorbeeld een nieuwsbrief, een eventuele toekomstige website over het gebied, berichten in de krant of via het Streekhuis Kromme Rijn. Met deze informatie kunnen particulieren geïnformeerd worden over projecten, waar zij aan mee kunnen doen, bijvoorbeeld het herstel van een geriefhoutbosje of een erfbeplanting. Anderzijds is het belangrijk voor de continuïteit van de uitvoering en de betrokkenheid van bewoners dat een trekker van het plan, bijvoorbeeld de regionale landschapscoördinator of een bestuurder, met enige regelmaat naar buiten treedt met aansprekende voorbeelden van uitgevoerde projecten. Hier kan een stimulerende rol van uit gaan, welke het draagvlak voor behoud en herstel van landschapskwaliteiten vergroot en waardoor ook anderen enthousiast kunnen worden. De zes gemeenten stellen dit communicatieplan gezamenlijk op. Deze taak kunnen zij als één van de eerste delegeren aan de landschapscoördinatoren.

3 Overzicht Uitvoeringsprojecten

	Projecten	Kader voor uitvoering / Instrument	Initiatiefnemer
Beleids- uitwerkingen (regionaal)	B1 Doorwerking Nationale landschappen in lokaal beleid B2 Koppeling RO beleid en ruimtelijke kwaliteit B3 Behoud open engen/groene vensters B4 Herzien beleid ecologische verbindingen B5 Workshop landgoederenbeleid B6 Convenant vrije landschapselementen	Nationale landschappen (NL) LOP LOP EHS LOP LOP	Gemeenten, alle Gemeenten, alle Gemeenten DB, Z, UH Provincie en gemeenten Gemeenten, alle Streekhuis Kromme Rijn
Topprojecten (regionaal)	T1 Landschapscoördinatoren T2 Haalbaarheidsonderzoek Regionaal Landschapsfonds T3 Inpassing bebouwingsranden (bcp lintbebouwing) T4 Handleiding ruimtelijke kwaliteit St. Lustwarande T5 Ontwikkelen recreatieve en ruimtelijke samenhang NHW T6 Sterk buitengebied rond Houten T7 Ontwikkelen Kromme Rijn T8 Ontwikkelen Amsterdam Rijnkanaal T9 Ontwikkelen Lek- en Rijnclijk T10 Integrale opgave water T11 Ontwikkeling modelerven T12 Rivierfront Wijk bij Duurstede	LOP LOP LOP LOP LOP inbrengen in NL NHW AVP Kromme Rijn AVP Kromme Rijn BRV, AVP Kromme Rijn Leader, AVP Kromme Rijn Diverse AVP-gebieden NL Groene Hart en Kr. Rijn, AVP-gebieden AVP Kromme Rijn, NL Kromme Rijn	Gemeenten, alle Gemeenten, alle Gemeenten, alle Gemeenten, DB, Z, UH Gemeenten, DB, B, H Gemeenten, H Gemeenten, B, W Gemeenten, H, W Gemeenten, H, W Waterschappen LTO Wijk bij Duurstede

Thema	Projecten	Kader voor uitvoering/ Instrument	Initiatiefnemer
Landschap	L1 Aanleggen wegbeplantingen	LOP	Gemeenten, alle
	L2 Versterken kleine landschapselementen	LOP	Gemeenten/LEU
	L3 Ontwikkelen hoogstamboomgaarden bij kernen	NL Rivierengebied/AVP Kr.Rijn: landschap	Gemeenten, B, UH, H, W
	L4 Uitdragen beeldkwaliteit bebouwingslinten en erven	LOP	Gemeenten, alle
	L5 Meetnet Kleine Landschapselementen (MKLE)		LEU
Natuur	N1 Realiseren EHS, inclusief ecopassages	EHS, AVP-gelden natuur	Provincie/DLG/Gemeenten
	N2 Realiseren evz's	EVZ, AVP-gelden natuur	Provincie/DLG/Gemeenten
	N3 Plannen van HDSR voor de Langbroekerwetering	Kaderrichtlijn Water, AVP Kromme Rijn	HDSR
	N4 Leefgebiedenbenadering	Flora- en faunawet	Provincie
	N5 Integrale bosbeheervisie voor heel de Utrechtse Heuvelrug	AVP Utrechtse Heuvelrug	Provincie
Cultuurhistorie	C1 Inventariseren en herstellen cult. hist. elementen	AVP-gelden: cult. Historie, Leader	Gemeenten, alle
	C2 Beleefbaar maken Limes	Landelijke geldstroom Limes	Landelijke projectorg., B, H, W
	C3 Herstel van sprengen	AVP Utrechtse Heuvelrug	Part. initiatief/gemeenten
	C4 TRAP-route cultureel erfgoed		LEU

Recreatie	R1 Ontwikkelen recreatieve transferia en infopunten (Groene entree's)	NL NHW, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug	Gemeenten, alle
	R2 Stimuleren agro-toeristische activiteiten en act. op landgoederen	Leader	Gemeenten, LTO, part. eigenaren
	R3 Realiseren kleine rondwandelingen vanuit kernen	AVP-gelden	LEU/gemeenten
	R4 Realiseren ruiter- en menroutes	AVP-gelden, beleving	Gemeenten/KNHS
	R5 Ontwikkelen recreatief buitengebied Veenendaal	AVP Utrechtse Heuvelrug / Geld. Vallei	Gemeente, UH, V
	R6 Verbeteren kwaliteit verblijfsrecreatie	AVP-gebieden	Provincie
	R7 Opstellen verkeersveiligheidsplan fietsers	NL, beleving	Gemeenten, alle
Educatie en promotie	E1 Ontwikkelen educatieprojecten landschap	AVP-gelden, educatie	Gemeenten, alle
	E2 Promotie streek via nieuwsbrief, website en media	AVP-gelden, promotie	Gemeenten, alle

B = Bunnik

DB = De Bilt

H = Houten

UH = Utrechtse Heuvelrug

V = Veenendaal

W = Wijk bij Duurstede

Z = Zeist

4 Beleidsuitwerkingen

Voor een goede doorwerking van de visie is aanpassing van diverse beleidskaders op lokaal niveau of in regionaal verband gewenst.

B1 Doorwerking Nationale landschappen in lokaal beleid

Het behoud en de versterking van de kernkwaliteiten van de Nationale Landschappen werken nog onvoldoende door in het lokale beleid, bijvoorbeeld in de toetsing van nieuwe ontwikkelingen aan bestemmingsplannen. Er zijn binnenkort twee workshops gepland, die als pilot voor de nationale landschappen deze problematiek nader verkennen en algemene richtlijnen willen aangeven voor de verankering van de kernkwaliteiten in het lokaal beleid.

Initiatief: alle gemeenten

Kosten: inzet personeel gemeenten

B2 Koppeling RO beleid en ruimtelijke kwaliteit

Handhaving van bestaande landschappelijke kwaliteiten zoals benoemd in de visie kan door het voeren van een goed ruimtelijk ordeningsbeleid, via het bestemmingsplan, aanlegvergunningen en bouwvergunningen. Daar waar nieuwe ontwikkelingen zich voordoen biedt het LOP een goed kader voor de ruimtelijke uitgangspunten van nieuwe ontwikkelingen.

Een toetsing aan bestaand beleid doet zich in drie verschillende vormen voor.

1. Bij functieverandering is sprake van een aanpassing van het bestemmingsplan. Bij deze ruimtelijke ingreep is een goede landschappelijke inpassing en een goede beeldkwaliteit een randvoorwaarde voor de wijziging van het bestemmingsplan.

2. Uitbreiding van bebouwing binnen het bouwblok is juridisch, volgens het bestemmingsplan, vaak toegestaan. In dit geval kunnen de gemeenten advies geven voor de landschappelijke inpassing van de bebouwing.

Belangrijk is dat in de bestemmingsplannen van de zes gemeenten voor nieuwe ontwikkelingen éénduidige spelregels worden opgenomen voor realisatie van ruimtelijke kwaliteit. Hierbij bepalen de deelnemende gemeenten zelf in hoeverre de aanbevelingen worden overgenomen.

Dergelijke randvoorwaarden voor ruimtelijke kwaliteit dienen tevens onderdeel uit te maken van regelingen, die nieuwe ontwikkelingen mogelijk maken zoals;

- ruimte voor ruimte
- rood voor cultuurhistorie
- rood voor groen en voor nieuwe landgoederen

Voor een goede ruimtelijke inpassing en kwaliteit van diverse functies zijn nadere beeldcriteria nodig. Deze worden in een aanvullend bkp opgesteld. In regionaal verband dienen de richtlijnen voor beeldkwaliteit verankerd te worden in bestemmingsplannen. Een goede regie op beeldkwaliteit in de vorm van integrale advisering, dus zowel over bebouwing als de relatie met het landschap en de beplanting is gewenst. Integrale advisering in een vroeg stadium van een project zorgt voor het snel en soepel verlopen van het ontwikkelings- en uitvoeringsproces. Voor deze integrale advisering zouden door de landschapscoördinatoren, Whelmon en de gemeenten, in de toekomst nadere afspraken gemaakt kunnen worden.

Communicatie van deze randvoorwaarden vooraf naar de aanvrager is van groot belang, bijvoorbeeld bij een functiewijziging van het bestemmingsplan of bij een bouwvergunning. Dit is een taak voor de betreffende medewerker, die het eerste contact heeft met de aanvrager. Een begeleidend stimulerend beleid ten aanzien van advies en subsidie van erfinrichting- en beplanting werkt in een groot aantal gevallen positief.

Initiatief: elke gemeente, landschapscoördinatoren en Welmon

Kosten: inzet personeel gemeenten

B3 Behoud open enen en Groene Vensters

De open enen vormen een markant onderdeel van de zuidflank van de Utrechtse heuvelrug. Deze enen staan onder sterke druk van verstedelijking. Zij dienen optimaal beschermd te worden via het RO beleid van de gemeenten en de provincie.

In de visie van het LOP is het belang van het behoud en de ontwikkeling van de Groene Vensters aan beide zijden van de Utrechtse heuvelrug aangegeven. Deze vormen belangrijke dwarsrelaties van de heuvelrug naar de lagere gebieden. De bescherming dient in het RO beleid geregeld te worden. Realisatie van de EHS en landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit dient in deze gebieden met prioriteit ontwikkeld te worden.

Initiatief: gemeenten De Bilt, Zeist, Utrechtse Heuvelrug

Kosten: inzet personeel gemeenten

B4 Herzien beleid ecologische verbindingen

Vanuit het LOP is een visie gegeven op de gewenste ecologische verbindingzones in het plangebied. Het in de visie voorgestelde netwerk wijkt af van het provinciaal voorgestelde netwerk. Afstemming hierover is noodzakelijk en uiteindelijke aanpassing van de evz's in het provinciaal beleid.

Initiatief: provincie in afstemming met gemeenten

Kosten: inzet personeel provincie

B5 Workshop landgoederenbeleid

Het is wenselijk dat het landgoederenbeleid van de zes gemeenten gezamenlijk ontwikkeld of op elkaar afgestemd wordt en dat dit beleid de landschapsvisie van het LOP ondersteunt en nadere eenduidige richtlijnen geeft voor de ontwikkeling

van bestaande en nieuwe landgoederen. De aanzet voor dit beleid is beschreven in de laatste paragraaf van de visie. Bij de gemeente Utrechtse heuvelrug is een landgoederenbeleid in ontwikkeling. In de LOP visie zijn diverse uitgangspunten voor nieuwe landgoederen opgenomen. Voorstellen voor ontwikkeling van locaties dienen aan dit LOP en aan het nieuw op te stellen beleidskader voor nieuwe landgoederen getoetst te worden. De initiatiefnemers dienen in eerste instantie de planvorming per locatie uit te werken en deze af te stemmen met de gemeenten. Als aanzet voor de nadere beleidsvorming dient een workshop te worden georganiseerd voor de ambtenaren en raadsleden van de LOP gemeenten, waarbij vigerend beleid (welstandsnota, monumentenbeleid) als basis kan dienen.

Het NL-R budget heeft hiervoor in de mid-term review (2010) van het AVP aandacht.

Initiatief: één van de gemeenten moet zich als trekker opwerpen.

Kosten: ca. € 10.000,- en inzet personeel gemeenten.

B6 Convenant vrije landschapselementen

Er wordt aangeraden om een convenant te sluiten tussen de agrarische sector en de gemeenten. Hierin kan worden geregeld dat nieuwe natuur- en landschapselementen, die op agrarisch terrein worden ontwikkeld, niet als natuur in bestemmingsplannen wordt opgenomen. Het gaat bij voorbeeld om het aanleggen van kleine landschapselementen, natuurvriendelijk beheer van perceelsranden en weidevogelbeheer. Er ontstaat daardoor meer flexibiliteit op lange termijn voor de ondernemer.

Initiatief: Streekhuis Kromme Rijn in samenwerking met LTO

Kosten: inzet personeel formulering en afstemming convenant.

5 Topprojecten

T1 Landschapscoördinator voor elk deelgebied

Voor de continuïteit van de landschapsinrichting, het beheer en een goede adequate uitvoering van het LOP is het zeer nuttig om per gemeente en voor de Stichtse Lustwarande als regio over een landschapscoördinator te beschikken. Deze persoon bundelt als het ware alle kennis over de streek en kan ook de samenhang tussen de diverse projecten en de kansen die zich voordoen in het buitengebied in het oog houden. Hij /zij heeft zowel een praktische als een beleidsmatige taak. In het Kromme Rijngebied, op de Utrechtse heuvelrug en in de Gelderse vallei blijken zij zeer succesvol te zijn.

Behalve de gemeente Zeist beschikken de gemeenten over een landschapscoördinator, de inzetbare capaciteit van deze mensen is vaak nog onvoldoende.

De landschapscoördinator stimuleert particulieren in de participatie van landschapontwikkeling en landschapsbeheer, zorgt voor draagvlak onder de bevolking en geeft specifieke voorlichting over aanleg, beheer, subsidieaanvragen en duurzame financiering van landschapselementen. De landschapscoördinator kan het beste werken, indien hij beschikt over een eigen uitvoeringsbudget of landschapsfonds.

Het Landschap Erfgoed Utrecht wil een jaarlijkse evaluatie tussen de landschapscoördinatoren van het LOP plangebied aansturen, waardoor een goede afstemming bij de uitvoering van het LOP blijft bestaan.

Richtlijn voor de verdeling van taken is: advies aan particulieren, bemiddeling en begeleiding 55%, interne afstemming en aanpak in gemeente (beleid, opstellen lanenplan, poelenplan, etc) 30% en voorlichtingsactiviteiten ca 15%.

Doel	De landschapscoördinator vormt de belangrijkste intermediair tussen het landschapsbeleid en de uitvoering. Hij vormt aanspreekpunt zowel vanuit de gemeente als vanuit de particulier, maatschappelijke organisaties en overige overheden. De nodige fte voor de gemeenten in het plangebied dient nader te worden berekend.
Beoogd	Kerntaken zijn: 1 contact onderhouden met gemeenten, waterschappen, andere overheden en maatschappelijke organisaties om de visie uit het LOP concreet vorm te geven. 2 uitwerken van projecten in projectplannen en zoeken naar cofinanciering 3 inhoudelijke inbreng van kennis in projecten en advisering. 4 uitvoering van projecten op basis van 2. Hiervoor is communicatie met particulieren of organisaties van belang. 5 Ondersteunen van publiciteit en betrokkenheid rond het landschapsbeleid, organiseren van cursussen en bijeenkomsten.
Kosten	Eén fte kost circa € 80.000 - 100.000. De kosten worden nog nader gespecificeerd.
Financiering	vanuit de gemeenten.
Initiatief	gemeenten in overleg met Landschap Erfgoed Utrecht.
Tijdspad	2010

T2 Haalbaarheidsonderzoek Regionaal Landschapsfonds

Een knelpunt bij de uitvoering van projecten is vaak dat vanuit bestaande regelingen en subsidies voor landschapsontwikkeling en landsbeheer niet altijd een dekkende financiering mogelijk is. Of de Nationale Landschappen binnen het plangebied voldoende geld voor de uitvoering van projecten genereren is op dit moment nog onduidelijk. Het oprichten van een regionaal landschapsfonds kan uitkomst bieden voor de financiering van projecten. Bij het verkrijgen van subsidies is vaak cofinanciering noodzakelijk. Een fonds kan voor de gemeenten als basis dienen voor deze cofinanciering en daardoor haar waarde soms wel verdrievoudigen.

Het fonds draagt bij aan een duurzame financiering die de kwaliteit van het landschap van het plangebied op de lange termijn kan garanderen door ondersteuning van inrichtings- en beheermaatregelen. Duurzaam is bedoeld in sociaal, ecologisch als economisch opzicht.

Een landschapsfonds is een bundeling van private middelen (van bedrijven en burgers) en publieke middelen (van gemeenten, provincies en waterschappen). Hierbij dient rekening te worden gehouden met het jaarlijks afleggen van verantwoording. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat de verworven middelen ingezet worden voor aanleg of beheer van natuur, landschap of recreatie binnen het plangebied, daar waar andere subsidiemogelijkheden niet bestaan of niet toereikend zijn.

Het landschapsfonds kent de rechtsvorm van een stichting en heeft een bestuur dat bestaat uit verschillende partijen, zoals agrariërs, landschapsliefhebbers, natuurbeschermers, (recreatie)bedrijven en de gemeente. Een landschapsfonds is dus meer dan een pot met geld (zie ook www.nederlandmooi.nl). Een stichting kan vaak een hogere cofinanciering verkrijgen dan een gemeente. Ander voordeel van een stichting is dat particulieren vaak makkelijker benaderd kunnen worden vanuit de stichting dan vanuit de gemeenten.

Naast een grotere landschapskwaliteit, levert het regionale landschapsfonds meer betrokkenheid van burgers, bedrijven en andere ondernemers bij natuur en landschap in de streek, directer contact en wederzijds begrip op. Daarnaast vermindert de afhankelijkheid van subsidies. In het begin is een enthousiaste trekker en een goede PR en uitstraling nodig.

Voor het onderzoeken van de haalbaarheid van het regionale landschapsfonds dient in het verlengde van dit LOP een trekker aangewezen te worden, met daaromheen een aparte werkgroep. Mogelijk dient het fonds voor de drie deelgebieden parallel aan elkaar ontwikkeld te worden en ondergebracht te worden onder de stuurgroepen, die voor de gebieden functioneren.

Er zijn voorbeelden van dergelijke initiatieven op verschillende locaties in Nederland, zoals het regionaal fonds van Eemland en van het LOP Ooijpolder, Duffelt en Groesbeek. Andere voorbeelden zijn het landschapsfonds in Lopikerwaard, de Duinboeren voor het landschap rond de Loonse en Drunense Duinen en de Streekrekening Het Groene Woud. Ook zijn de SVGV en de Utrechtse Waarden bezig met een landschapsfonds, dit is een pilot van de provincie. Van de kennis en expertise van bestaande initiatieven kan uiteraard gebruik gemaakt worden.

Doel	Onderzoeken van de haalbaarheid van het regionale landschapsfonds. Het fonds heeft als doel een duurzame vorm van financiering van inrichtings- en beheermaatregelen in het landschap.
Beoogd	Budget waarmee de landschapscoördinator uitvoering kan geven aan aantal projecten per jaar.
Kosten	Opzet: € 40.000,- Per jaar voor hele plangebied ca € 300.000,- - 600.000,-
Financiering	Er zijn verschillende mogelijkheden om gelden te genereren om het landschapsfonds te vullen. 1. <u>Sponsoring</u>: Bijdrage (financieel of in natura) van bedrijven aan het fonds of een organisatie voor natuur- en landschapsbeheer in ruil voor een tegenprestatie (publiciteit, ontvangst bedrijfsrelaties, gratis lidmaatschap etc.) 2. <u>Adoptie</u>: Mogelijkheid voor burgers of organisaties om een landschapsgoed (onderhoud van een knotwilg, geriefhoutbosje of behoud weidevogels) te adopteren. 3. <u>Rood voor groen</u>: Groene publiek-private samenwerking die intensief samenwerking vraagt tussen bedrijven en de overheid in een specifiek project. Sterke functies betalen zwakke functies. Financiële risico's worden gespreid over de partijen.

4. Ontwikkelingstax: Bedrijven, projectontwikkelaars, huizenbezitters en andere grondgebruikers dragen een deel van de winst die zij met de grond maken af voor natuur en landschap.
5. Overheidsgelden: Centrale sturing van de middelen die de verschillende overheden hebben om natuur- en landschapsbeheer te financieren.
6. Streekproducten en arrangementen: Opslag op streekproducten en arrangementen. Afnemers investeren zo dus direct in de omgeving.
7. Publieksacties: Werven van middelen bij het grote publiek, zoals collectes, direct mailings, loterijen, radio- en tv-acties.
8. Giften en legaten: Gift (fiscaal aftrekbaar) van een burger zonder tegenprestatie.
9. Gemeentelijk grondbedrijf: Een deel van overblijvende middelen uit grote projecten kan structureel bestemd worden. Dit is niet van toepassing voor Wijk bij Duurstede en Zeist.
10. Grijs voor groen: Een deel van de gelden voor wegeaanleg kan ter compensatie worden gestort in het landschapsfonds.

Initiatief Zes gemeenten.
Tijdspad 2010-2011

T3 Inpassing bebouwingsranden

Op meerdere plaatsen is de landschappelijke inpassing door het aanbrengen van beplanting bij dorpsranden of bedrijven gewenst ter ‘verzachting’ van de overgang van bebouwd gebied naar open landschap;

- Uithof
- zuidkant Bunnik
- diverse zijden Houten (zie ook project T6, sterk buitengebied rond Houten)
- bedrijventerrein van Dijk's koelhuis nabij Cothen (beeldkwaliteitplan is in voorbereiding)
- bedrijventerrein Amerongen

Afhankelijk van de aard van de ontwikkeling is het noodzakelijk een inrichtings- en beplantingsplan (en beheer) op te stellen met streekeigen elementen.

Partners zijn Landschap Erfgoed Utrecht, projectontwikkelaars en grondeigenaren voor de bedrijventerreinen. De verbetering van de beeldkwaliteit kan projectmatig worden aangepakt of meeliften met een andere ontwikkeling, bijvoorbeeld de verbreding van de A12.

Doel	Inpassing van storende bebouwingsranden
Beoogd	Aanleg beplantingen
Kosten	Planvorming ca. 4 x € 10.000,- Per zone verschillend; planvorming en uitvoering
Financiering	Gemeenten of eigenaren van bedrijven of meeliften met andere ontwikkelingen
Initiatief	Gemeenten Utrechtse Heuvelrug, Houten, Wijk bij Duurstede
Tijdspad	2010-2015

T4 Handleiding ruimtelijke kwaliteit Stichtse Lustwarande

Voor het totale gebied van de Utrechtse Heuvelrug dient als nadere uitwerking van het LOP en het beeldkwaliteitplan een ruimtelijke kwaliteitshandboek te worden opgesteld, wat verder gaat dan de uitgangspunten uit de Welstandsnota's. Dit handboek geeft richtlijnen en inspirerende voorbeelden voor de ruimtelijke kwaliteit en beeldkwaliteit van nieuwe functies en ontwikkelingen in relatie met de omgeving, van de diverse korrels van het landgoed, zoals de aankleding van de oprijlaan, de inpassing en het materiaalgebruik van de parkeerplaats, de vormgeving en het kleurgebruik van hekken en bijgebouwen, etc. Bij nieuwe ontwikkelingen kan gebruik worden gemaakt van informatie over de (cultuur)historische ontwikkeling van de Lustwarande en de aanwezige lokale cultuurhistorische elementen.

Daarnaast moet er in het handboek aandacht komen voor de integrale opgave om de aanwezige natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden te behouden en te versterken en samenhang te creëren ook in de recreatieve toegankelijkheid.

De drempel voor het verkrijgen van goede informatie bij nieuwe initiatieven dient zo laag mogelijk te worden gehouden. Daartoe kunnen diverse activiteiten worden ontplooid. Bijvoorbeeld het aanstellen van een landschapsadviseur voor de Stichtse Lustwarande, het actief richten op de initiatiefnemers/eigenaars, ontwikkelen van informatiemateriaal zoals:

- Folders
- Informatieve catalogus
- Goede en slechte voorbeelden
- Nieuwsbrief
- Website
- Workshop voor eigenaren Stichtse Lustwarande en voor plantoetsers

Doel	Verbetering ruimtelijke kwaliteit nieuwe ontwikkelingen Stichtse Lustwarande
Beoogd	Betrokkenheid en verdieping in streekeigen ruimtelijke kwaliteit bij initiatiefnemers.
Kosten	ca € 40.000 catalogus, folders, workshop
Financiering	AVP Utrechtse heuvelrug
Initiatief	Gemeenten Zeist en Utrechtse Heuvelrug, in samenwerking met vertegenwoordigers van landgoedeigenaren.
Tijdspad	2010-2015

T5 Ontwikkelen recreatieve en ruimtelijke samenhang NHW

De recreatieve en ruimtelijke samenhang van de gordel van de Nieuwe Hollandse waterlinie kan sterk worden verbeterd. In het kader van de enveloppen van de NHW dienen de gebieden in hun totaliteit integraal ontwikkeld te worden. De LOP visie geeft het ruimtelijk wensbeeld aan voor de diverse zones rondom Utrecht in de uitwerking van de deelgebieden. De ontwikkelingen dienen afgestemd te worden op de gewenste ecologische verbindingen en de vele cultuurhistorische onderdelen van de waterlinie. Deze gaan niet altijd samen op. Vanuit het LOP zijn in de deelgebieden belangrijke relaties gelegd;

- Kraag van Utrecht; behoud van zichtlijnen op veenweidelandschap en open karakter veenweidegebied;
- Rijnauwen-Vechten; behoud van open landschap, maar ook ontwikkeling Groene zoom rondom Houten, aansluitend op diverse zijden Houten.

Doel	Verbeteren beleefbaarheid en herkenbaarheid Nieuwe Hollandse Waterlinie
Beoogd	Aanleg groenstructuren rondom Houten, aanleg groen in Eiland van Schalkwijk, ontwikkeling recreatieve paden
Kosten	begroot door projectorganisatie NHW, afstemming met projectorganisatie € 30.000,-
Financiering	Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie
Initiatief	Gemeenten De Bilt, Bunnik, Houten in samenwerking met Projectorganisatie Nieuwe Hollandse waterlinie
Tijdspad	2010-2020

T6 Sterk buitengebied rond Houten (Groene Zoom)

Rondom Houten ligt een specifieke opgave voor de inrichting van het landschap, ook wel Groene Zoom rondom Houten genoemd. Aan elke zijde van Houten is vanuit het landschap een andere benadering en inrichting wenselijk, zie ook paragraaf 6.3 van de visie oeverwallen en kommen / bufferzone rondom Utrecht en bijbehorende kaart;

- Boulevard en parkontwikkeling langs het Amsterdam Rijnkanaal
- Parkontwikkeling aan de westzijde
- Aanvulling bossen en kavelgrensbeplantingen aan de noordzijde
- Kavelgrensbeplantingen aan de oostzijde

Een hoge inzet is nodig om een groen buitengebied rondom Houten te realiseren met daarbij de gewenste recreatieve verbindingen. Trekker is de gemeente Houten in afstemming met aangrenzende gemeenten en de provincie Utrecht.

Doel	Groene inrichting rondom Houten, ter inpassing stedelijke randen, ruimtelijke buffer tussen Utrecht en Houten en bieden recreatiemogelijkheden
Beoogd	Inrichting met verschillende groenelementen aan diverse zijden
Kosten	Planvorming ca € 50.000, uitvoering p.m.
Financiering	AVP project Kromme Rijngebied 50-75%, cofinanciering 25 - 50 %
Initiatief	Gemeente Houten, in afstemming met gemeenten Nieuwegein en Utrecht
Tijdspad	Planvorming 2010-2011

T7 Ontwikkelen Kromme Rijn

De Kromme Rijn kan sterker beleefbaar worden door een stelsel van maatregelen. Eén ervan is een goede aanhaking van de recreatieve routes op de omgeving bij de oude dwarsverbindingen en de inrichting van rust en informatiepunten.

De historie van de rivier en haar beurtvaart kan nog meer beleefbaar worden door bijvoorbeeld de herberg halverwege Utrecht en Wijk bij Duurstede weer in ere te herstellen. Dorestad staat dit jaar (2009) landelijk in de belangstelling (journaal, tentoonstelling in Leiden) en Wijk bij Duurstede start een project om Dorestad beter zichtbaar te maken.

Aan de zuidkant van het Langbroekerwetering gebied zou onderzocht kunnen worden of door aaneenschakeling van diverse wegdelen en het toevoegen van enkele schakels en een betere markering een fietsverbinding kan worden gecreëerd. Hiervoor is een zoekzone 'Kromme Rijnfietspad' aangegeven (zie kaart uitvoeringsprogramma).

Doel	Integrale ontwikkeling ter versterking beleving en historie Kromme Rijn
Beoogd	Uitvoering rust- en infopunten, pleisterplaatsen, herberg, onderzoek fietspad, verbetering waterkwaliteit
Kosten	Planvorming ca € 30.000, uitvoering p.m.
Financiering	AVP Kromme Rijngebied, project Kromme Rijn
Initiatief	Gemeenten Bunnik en Wijk bij Duurstede
Tijdspad	Planvorming 2010-2011

Bij de kernen zouden meer pleisterplaatsen kunnen worden ingericht die op de oevers van de kromme Rijn gericht zijn.

Apart aandachtspunt is het verbeteren van de waterkwaliteit ten behoeve van een meer bijzondere flora en fauna van de ecologische verbindingzones en natte natuur.

T8 Ontwikkelen Amsterdam Rijnkanaal

Dit project komt voort uit de LOP visie; het versterken van aanwezige interessante lijnen in het landschap als levendige boulevard ten zuiden van Houten en als recreatieve ontsluiting voor fietsers met aangrenzende uitkijkpunten richting Wijk bij Duurstede. De plannen dienen te worden afgestemd op de evz's die langs het kanaal ontworpen zijn. Op diverse plekken zijn bijzondere ontwikkelingen mogelijk, zoals een recreatieve pleisterplaats ten zuiden van Houten of de ontwikkeling van nieuwe agrarische erven meer naar het oosten. Trekker van dit project zijn de gemeenten Houten en Wijk bij Duurstede.

Doel	Amsterdam Rijnkanaal als voorzijde voor nieuwe ontwikkelingen zien
Beoogd	Opstellen integrale visie met uitwerking naar diverse onderdelen.
Kosten	Planvorming ca € 50.000
Financiering	o.a. project BRU; Bestuurs Regio Utrecht, eventuele aanvulling via AVP kromme Rijngebied
Initiatief	Gemeenten Houten en Wijk bij Duurstede
Tijdspad	Planvorming 2010-2011

T9 Ontwikkelen Lek- en Rijndijk

Net als langs het kanaal leent ook de Lekdijk zich voor een nieuw lint van landschaps- en cultuurbeleving met een versterking van recreatieve functies. Beoogd wordt de bestaande cultuurhistorische waarden meer beleefbaar en toegankelijk te maken; steenfabrieken als culturele pleisterplaatsen, sluizen, geschiedenis baksteenfabricage. In recreatief opzicht kunnen meer kleinschalige activiteiten gestimuleerd en gefaciliteerd worden, ook in combinatie met de huidige fraaie vaak forse bebouwing (bed en breakfast) of in combinatie met de agrarische activiteiten (verkoop producten bij de boer of in de boomgaard, bezoek boerderij, rondwandeling, e.d.). Naast het versterken van recreatieve functies dient bij dit project ook nadrukkelijk aandacht te zijn voor zaken als tegengaan van verrommeling, inpassen paardenbakken, aanleg landschapselementen en sanering lelijke schuurtjes. Ook dienen er van tijd tot tijd mogelijkheden te zijn via struinpaden de uiterwaarden in te kunnen, zie ook concrete voorstellen voor struinpaden en de haven van Wijk bij Duurstede als knooppunt tussen stad en rivier uit de visie Rivierfront van Wijk bij Duurstede.

Doel	Ontwikkelen recreatief aantrekkelijke en veilige route met groot aantal kleinschalige en enkele grootschalige recreatieve activiteiten
Beoogd	Integrale planvorming met maatregelenplan
Kosten	Planvorming ca € 30.000,-, uitvoering p.m.
Financiering	Initiatieven van particulieren via Leader / AVP Kromme Rijngebied
Initiatief	Gemeenten Houten en Wijk bij Duurstede in afstemming met HDSR
Tijdspad	Planvorming 2010-2011

T10 Integrale opgave water

In de diverse deelgebieden liggen diverse opgaven voor integrale waterberging.

- het veenweidegebied; verdrogingsbestrijding en verbetering waterkwaliteit tbv natuurwaarden;
- het Kromme Rijngebied; verruimen watersysteem voor fruittelers in combinatie met aanleg natuurvriendelijke oevers, versterking van cultuurhistorisch waardevolle waterlopen of komvlakten en een combinatie met de aanleg van wandelpaden en eventuele aanleg van beplanting;
- in de kom van Schalkwijk liggen diverse wateropgaven die integraal kunnen worden opgepakt en tevens een rol kunnen spelen in het tijdelijk onder water zetten van de oude inundatievelden van de NHW. Trekker is HDSR.

Doel	Waterberging als integrale opgave oppakken en combineren met aanwezige of te ontwikkelen cultuurhistorische, landschappelijke, recreatieve of natuurkwaliteiten
Beoogd	Integrale planvorming per gebied
Kosten	Planvorming budget per gebied
Financiering	Opnemen in uitvoering plannen waterschappen, AVP gelden voor verdrogingsbestrijding en verbetering waterkwaliteit
Initiatief	HDSR, in samenwerking met gemeenten voor wandelpaden en beplanting langs waterlopen
Tijdspad	2010-2015

T11 Ontwikkeling modelerven

In het Kromme Rijngebied liggen vele grote fruitschuren en erven. Ook in de andere agrarische gebieden, zoals het veenweidegebied en de Gelderse vallei is er soms de wens om nieuwe agrarische erven te ontwikkelen of bestaande erven te vergroten. Er wordt in dit project ingezet op het ontwikkelen van modelerven, passend in het betreffende gebied, niet op een nieuwe reeks met agrarische bedrijven langs het Amsterdam Rijnkanaal. De nieuwe erven, zijn een maat groter dan de huidige, waardoor uiteindelijk meer ruimtelijke kwaliteit kan ontstaan. Aan de hand van enkele pilots dienen enkele voorbeeld-erfinrichtingsplannen ontwikkeld te worden in nauwe samenwerking met de agrarische sector. Landschap Erfgoed Utrecht kan hierbij ook expertise inbrengen. De gereedschapskist, ingebracht door de Stuurgroep Kromme Rijnlandschap, kan als hulpmiddel fungeren. Op de uitvoeringskaart zijn enkele zoekgebieden aangegeven voor de lokatie van deze modelerven.

Doel	Ontwikkelen nieuwe modelerven met kwaliteit voor zowel de agrarische sector als de omgevingsaspecten
Beoogd	Ontwikkeling circa 5 voorbeelderven in verschillende gebieden, voor verschillende soorten agrarische bedrijven
Kosten	Planvorming circa € 30.000
Financiering	AVP gelden, vernieuwing in de landbouw
Initiatief	LTO, in samenwerking met LEU, gemeenten
Tijdspad	Planvorming 2010-2015

T12 Rivierfront Wijk bij Duurstede

De gemeenteraad van Wijk bij Duurstede heeft in april 2008 de Visie Rivierfront Wijk bij Duurstede vastgesteld, die een samenhangende visie op het rivierfront geeft. De visie vormt een versterking voor de recreatie en het toerisme in samenhang met de unieke ligging van Wijk bij Duurstede aan de rivier. Basis voor de visie zijn vier statements:

- Toegankelijke riviernatuur in alle Wijkse uiterwaarden.
- Een levendige rivier als drager van de recreatie.
- De haven als knooppunt tussen stad en rivier.
- Riviergericht bouwen langs de rivier.

Het project heeft bij een integraal karakter en is reeds gestart. Het heeft een relatie met de thema's natuur, landschap, cultuurhistorie, recreatie en educatie en met een veelheid aan kaders als NLR, AVP, EHS, KRW, Natura 2000 e.a. . Er zijn diverse deelprojecten die ieder in een andere fase verkeren.

Doel	Realisatie van een samenhangend rivierfront
Beoogd	Diverse projecten, zoals • Ontwikkelen van de stadshaven en boulevard • het uitbreiden van de jachthaven (door een particulier) • het realiseren van een bezoekerscentrum en cultuurhuis in de Bosscherwaarden, reeds gerealiseerd door het Utrechts landschap • ontwikkeling van de uiterwaarden met paden en uitzichtpunten
Kosten	Afhankelijk van de fase is of wordt per project een begroting opgesteld
Financiering	Voor de projecten op korte termijn is financiering via diverse ingangen begroot en / of voorzien, tevens via AVP gelden; voor de projecten op langere termijn komt dat later aan de orde
Initiatief	Gemeente Wijk bij Duurstede, in samenwerking met de provincie en met organisaties, particulieren en buurgemeenten
Tijdspad	2010-2020

6 Projecten landschap

Bij deze projecten staan het landschap en de landschapselementen centraal. Met name bij deze groep projecten is de betrokkenheid van burgers (vrijwilligers) van groot belang.

L1 Versterken wegbeplantingen

In de visie is op de stroomruggen van het Kromme Rijngebied de aanleg van een doorgaande structuur van groene elementen voorgesteld. Hiermee wordt de oude weg ruimtelijk versterkt. Vanuit landschappelijke en cultuurhistorische beweegredenen is dit ook een belangrijk punt op de heuvelrug en de flanken. Dit in verband met oude laanstructuren.

Initiatief: gemeenten Bunnik, Houten, Wijk bij Duurstede
 Kosten: planvorming en uitvoering, gerelateerd aan lengte in km;
 Bunnik: € 30.000,-
 Houten: € 30.000,-
 Wijk bij Duurstede: € 40.000,-
 Financiering: gemeenten of provincie als wegbeheerder
 Samenwerking: aangrenzende grondeigenaren, LTO Kromme Rijn en Heuvelruggemeenten.

L2 Versterken kleine landschapselementen

De in stand houding en versterking van streekeigen kleine landschapselementen, in het agrarisch gebied en op erven draagt bij aan de landschapskarakteristiek.

Afhankelijk van de aard van de ontwikkeling kan het project betrekking hebben op:

- achterstallig onderhoud
- een landschappelijke streekeigen beplanting of slotenpatroon
- een erfbeplanting (plan, inrichting en beheer) of
- natuurvriendelijke oevers / groen-blauwe verbindingen.

In de verschillende landschapstypen zijn andere landschapselementen karakteristiek en gewenst:

- kleine landschapselementen ten behoeve van de verplaatsing van de das en herstel slotenpatronen in het veenweidegebied
- groene singels in kleinschalig landschap Maartensdijk: In het Prinsenlaangebied zou 1 a 2 kilometer bomensingel en een vergelijkbare lengte aan sloten met natuurvriendelijke oevers kunnen worden hersteld
- houtsingels en bomenrijen in de Gelderse vallei
- houtsingels en bomenrijen, hoogstamboomgaarden zuidflank Utrechtse heuvelrug
- ontginningsstructuren Langbroekerwetering
- versterking waterlopen en oude kavelgrensbeplantingen kommen Kromme Rijngebied
- project Heggen in Nationaal Landschap Rivierengebied van LEU i.s.m. Stichting Heg-en-Landschap

De eigenaren dienen te worden benaderd om mee te werken aan de aanplant en het beheer van deze landschapselementen.

Initiatief:	landschapscoördinator, gemeenten, LEU, agrarische natuurvereniging, in samenwerking met milieuwerkgroepen
Kosten:	Gerelateerd aan visie: De Bilt: € 12.000,- Zeist: € 3.500,- Utrechtse Heuvelrug: € 3.500,- Bunnik: € 22.000,- Houten: € 30.000,- Wijk bij Duurstede: € 40.000,- Heggen in Nationaal Landschap Rivierengebied: 2009-2010 € 60.000,- (reeds begroot)
Financiering:	subsidie voor aanleg, marginale vergoeding voor beheer
Samenwerking:	met particuliere eigenaren, agrarische natuurverenigingen en o.a. Stichting behoud Prinsenlaan en Ommelanden, Maartensdijk en Groenekan

L3 Behouden en ontwikkelen hoogstamboomgaarden bij kernen

Dit project gaat uit van het behoud en de realisatie van een toegankelijke hoogstamboomgaard nabij elke kern in het Kromme Rijngebied. Een aandachtspunt is het onderhoud en beheer van de hoogstamboomgaarden. Het Landschap Erfgoed Utrecht werkt momenteel een plan uit voor een 'hoogstambrigade' (vrijwilligersploeg met professionele begeleiding) en denkt aan een Steunpunt Hoogstamboomgaarden. De bewustwording bij eigenaren en burgers met betrekking tot de vele functies van hoogstamboomgaarden wordt bevorderd.

Initiatief:	gemeenten Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Houten, Wijk bij Duurstede/ LEU
Kosten:	grondverwerving, aanplant en beheer Hoogstamboomgaardbrigade: 2009-2010 € 40.000,- 2010-2011 € 20.000,-
Financiering:	NL Rivierengebied, AVP Kromme Rijngebied

L4 Uitdragen beeldkwaliteit bebouwingslinten en erven

Vanuit de visie is het behouden en vergroten van de beeldkwaliteit van de karakteristieke bebouwingslinten en van individuele erven een belangrijk aandachtspunt. Landschappelijke inpassing is wenselijk bij meerdere agrarische bedrijven en andere bedrijven in boerderijlinten, maar ook van paardenbakken en lichtmasten in het landschap. Voor de Langbroekerwetering is reeds een beeldkwaliteitplan aanwezig. Separaat aan het LOP wordt een beeldkwaliteitplan opgesteld, dit zal de uitgangspunten geven voor de gewenste beeldkwaliteit en de voorloper van een fraai boek kunnen vormen.

Ten eerste dient de interesse bij de eigenaren van erven te worden gewekt. Hiervoor zou een website kunnen worden ingericht in de geest van een 'Digitale Kwaliteitsatlas'. Vervolgens kan kennis en inzicht worden overgedragen door het geven van een cursus in een buurt door bijvoorbeeld de landschapscoördinator of Landschap Erfgoed. Ander middel is het uitbrengen van een boek met goede voorbeelden en achtergrond informatie over streekeigen bouwkenmerken en erven. Uiteindelijk dient voor de erven een beplantingsplan inclusief beheeradvies te worden opgesteld.

Initiatief:	Alle gemeenten
Kosten:	website, boek, advies beeldkwaliteit ca. € 50.000,- Info verspreiden, workshops ca. € 10.000,-

L5 Meetnet Kleine Landschapselementen (MKLE)

In 2009 start Landschap Erfgoed Utrecht met een 0-meting van alle landschapselementen in het hele AVP-gebied Kromme Rijn. Daarna zal iedere vijf jaar een meting plaatsvinden.

Initiatief: LEU

7 Projecten natuur

N1 Realiseren EHS

Doel van dit project is de milieumomstandigheden of leefgebied van flora en fauna te verbeteren. De realisatie van nieuwe natuur komt voort uit de natuurgebiedsplannen. Binnen dit project dient nader onderzocht te worden welke delen van de (zoekgebieden) nieuwe natuur reeds gerealiseerd zijn en welke delen nog ontwikkeld dienen te worden. Natuurontwikkeling gebeurt op basis van een vrijwillige medewerking van de gebiedseigenaren of beheerders.

In het plangebied liggen nog grote opgaven voor de realisatie van nieuwe natuur;

- op de noord- en zuidflanken van de Utrechtse heuvelrug
- in de uiterwaarden van de Lek

Uitvoering van nieuwe natuur binnen grotere zoekgebieden speelt;

- op de heuvelrug, omgeving De Bilt en Zeist
- aan de noordflank van de Utrechtse heuvelrug
- in het Langbroekerweteringgebied

Aangezien het Nationale Landschap Rivierengebied inzet op de gradiënt van heuvelrug naar uiterwaarden, wordt vanuit het LOP prioriteit gegeven aan natuurontwikkeling in deze gradiëntzones, zie de kaart natuurvisie. Tevens gaat de prioriteit uit naar de inrichting van de bufferzone ten oosten van Utrecht, omdat deze onder grote stedelijke druk staat.

Initiatief: provincie, DLG, gemeenten
 Kosten: planvorming, verwerving, inrichting, beheer, communicatie, door provincie begroot
 Financiering: vanuit AVP-gebieden natuur / EHS
 Tijdsplan: streven naar realisatie in 2018

N2 Realisatie van ecologische verbindingzones, inclusief faunapassages

De uitvoering van de evz's komt voort uit het provinciaal beleid. In de visie van het LOP is een aanpassing van de evz's voorgesteld. Deze aanpassingen komen voort uit een verdere uitwerking van de verbindingzones uit het provinciale programma ecologische verbindingzones uit 2003 en zijn gebaseerd op een onderzoek van H. van den Bijtel ecologisch onderzoek. Voor het goed functioneren van de evz's dienen ook vele faunapassages en ecoducten gerealiseerd te worden. Binnen het project dient nader onderzocht te worden welke delen van de evz's en faunapassages reeds uitgevoerd zijn en welke nog te ontwikkelen zijn.

In het algemeen wordt voor de evz's gebruik gemaakt van bestaande landschapsstructuren. Zo mogelijk bestaat de evz zowel uit een natte als een droge component. Alleen indien noodzakelijk is hierin een splitsing gemaakt. Bij grote barrières, zoals het Amsterdam Rijnkanaal is de evz langs de oevers doorgetrokken. Ook bij het stedelijk gebied van Houten zijn omleidingen voorgesteld. De meeste evz's liggen in de agrarische gebieden, zoals de veenweiden, de Gelderse Vallei en het Kromme Rijngebied. Natuurontwikkeling gebeurt op basis van een vrijwillige medewerking van de gebiedseigenaren of beheerders.

De realisatie van de evz's vergt een grote inspanning met een gebiedsgerichte aanpak;

- Communicatie met de grondeigenaren in het gebied, agrariërs via de agrarische natuurverenigingen.
- Informeren over mogelijkheden (financieel en inhoudelijk: natuurdoelen en bijbehorende maatregelen).
- Aankoop gronden of aanvragen functiewijziging bij particulier beheer.
- Inrichting, beheer en monitoring.
- Communicatie met diverse partners in het proces, zoals defensie, natuurorganisaties.

- De planning van de verbindingen kan worden geoptimaliseerd door middel van een workshop waarin de LOP-gemeenten deelnemen.

Partners in het proces zijn de agrarische natuurverenigingen, particuliere eigenaren en agrariërs. Het oprichten van een grondbank kan de mogelijkheden voor grondruil tussen de grondeigenaren verhogen, waardoor voor de eigenaar een kwaliteitsverbetering kan ontstaan.

Ook voor de evz's gelden de prioriteiten in de gradiëntzones van de Utrechtse heuvelrug naar de uiterwaarden van de Lek, zoals op de kaart natuurvisie aangegeven en in het gebied dat onder stedelijke druk staat ten oosten van Utrecht.

Initiatief:	provincie, DLG, gemeenten, natte evz's HDSR
Kosten:	door provincie deels begroot
Financiering:	vanuit AVP-gelden natuur / EVZ's vanuit diverse gebieden
Tijdspad:	streven naar realisatie in 2018

N3 Plannen van HDSR voor de Langbroekerwetering

De Utrechtse Heuvelrug is een omvangrijk inzijsgebied voor water. De vele laaggelegen natuurgebieden aan de randen van de Heuvelrug ontvangen kwelwater dat afkomstig is uit de Heuvelrug. Doel is dit schone kwelwater zo lang mogelijk vast te houden door de watergangen robuuster te maken en de ecologische potenties van het kwelwater te benutten.

Het watergebiedsplan Langbroekerwetering is een van de drie vastgestelde watergebiedsplannen in het AVP-Kromme Rijngebied. Ook in het watergebiedsplan Groenraven-Oost en watergebiedsplan Tussen Kromme Rijn en Amsterdam-Rijnkanaal worden maatregelen uitgevoerd voor de Kaderrichtlijn Water, naast andere inrichtingsmaatregelen, bijvoorbeeld voor verdroging of nieuwe oppervlaktewaterpeilen.

Initiatief:	HDSR
Financiering:	Watergebiedsplannen, Kaderrichtlijn Water en cofinanciering uit AVP Kromme Rijngebied

N4 Leefgebiedenbenadering

De leefgebiedenbenadering is het vervolg op het klassieke soortenbeleid. Deze nieuwe aanpak richt zich op soorten in hun leefgebied. Er wordt in deze benadering meer rekening gehouden met de wensen van meerdere soorten in hun leefgebied, in plaats van maatregelen die alleen voor één soort worden uitgevoerd.

In heel Nederland worden tien verschillende leefgebieden onderscheiden. In Utrecht komen er acht voor: hoge zandgronden, natte heide en hoogveen, beekdalen, rivieren, zoete wateren, moerassen, agrarisch gebied en stedelijk gebied.

De leefgebiedenbenadering zet op drie sporen in voor het herstel van soorten. Allereerst 'meekoppelen met ruimtelijke ontwikkelingen'. Hiermee wordt bedoeld dat er in ontwikkelingen die niet in eerste instantie bedoeld zijn voor natuur, wordt gekeken welke maatregelen er mogelijk zijn die kunnen bijdragen aan de instandhouding van soorten.

Ten tweede het 'verbreden van het beheer van natuurgebieden'. Dat betekent dat het beheer in een natuurgebied zo wordt uitgevoerd dat niet alleen het hogere natuurdoel wordt gehaald, maar dat er ook aandacht is voor maatregelen voor specifieke soorten of soortgroepen.

Het derde spoor is de 'uitvoering van de specifieke soortenprogramma's'. Hierbij wordt bedoeld op het ontwikkelen en begeleiden van projecten met als hoofdfunctie het beschermen van soorten, vergelijkbaar met het oude soortenbeleid.

In Utrecht wordt in de jaren 2010 tot 2013 een start gemaakt met de uitvoering van de projecten waarin alle voor Utrecht relevante leefgebieden zijn vertegenwoordigd.

Initiatief: provincie, voor weidevogels de agrarische natuurverenigingen
 Kosten: p.m.
 Financiering: AVP gelden natuur

N5 Integrale natuur- en bosbeheervisie voor heel de Utrechtse Heuvelrug

Het is gewenst voor de gehele Utrechtse Heuvelrug een natuurvisie op te stellen, welke leidt tot uitgangspunten voor het gebruik enerzijds en het integraal bos- en natuurbeheer anderzijds, in samenwerking met Stichting Het Utrechts Landschap. Er is goede afstemming nodig om de Utrechtse Heuvelrug als samenhangend bosgebied ecologisch gezien een impuls te geven. Het betreffende AVP-gebied en de gemeente Utrechtse Heuvelrug dienen hierover in gesprek te gaan.

Er is onlangs door de provincie opdracht gegeven tot het opstellen van een integrale gebiedsvisie en een gebiedsprogramma voor programmering van projecten binnen het AVP gebied Utrechtse Heuvelrug. Dit is echter een andere insteek dan de bovenbedoelde sectorale natuur- en bosbeheervisie.

Initiatief: gemeenten Utrechtse Heuvelrug, Zeist, De Bilt
 Kosten: ca. € 75.000,-
 Financiering: AVP Utrechtse Heuvelrug

8 Projecten cultuurhistorie

C1 Inventariseren en herstellen cultuurhistorische elementen

Inventariseren cultuurhistorische elementen; atlas

In het plangebied zijn veel cultuurhistorisch waardevolle (landschaps)elementen aanwezig. Er is veel verspreide cultuurhistorische kennis over het plangebied, die niet bij elkaar of op kaart is vastgelegd. Het opstellen van een cultuurhistorische atlas kan een meerwaarde hebben ten opzichte van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur van Utrecht: Tastbare tijd. Inspiratiebron is ook 'De Bilt, geschiedenis en architectuur' van S. Broekhoven en S. Barends. Zeist is bezig met de ontwikkeling van een gedetailleerdere versie van de historische atlas voor het grondgebied van de gemeente Zeist, gemeente de Bilt werkt momenteel aan een Cultuurhistorische waardenkaart.

Activiteiten

- Zoeken draagvlak bij plaatselijk cultuurhistorische verenigingen
- Verzamelen cultuurhistorische Informatie
- Veldwerk
- Vastleggen op kaart en in beschrijvingen
- Presenteren kaart/rapport
- Inbedding in beleid
- Vervolgprojecten initiëren

Herstellen en beleefbaar maken cultuurhistorische elementen

Veel van de gevonden elementen dienen te worden hersteld en onderhouden, waardoor ze weer zichtbaar en beleefbaar worden en aanleiding zijn voor recreatieve routes. Te denken valt aan kades, grafheuvels, schaapsdriften, sprengen, oude kastelen, weteringen, slotenpatronen, sluisjes, etc. In de toekomst dient er ook aandacht te zijn voor de samenhang tussen deze waarden, bijvoorbeeld via routes. Ook zijn er soms oude beroepen verbonden met het

gebied, zoals de beurtvaart over de Kromme Rijn. Een aantal concrete projecten is hieronder genoemd.

- Versterking beleving aardkundige waarden Darthuizer Poort, Leersum
Verbetering zichtbaarheid en beleving smeltwaterdal 'Darthuizer poort' gelegen ten westen van Leersum.
- Herstel, beheer en versterking beleving grafheuvels
Veel grafheuvels zijn slecht zichtbaar en slecht voor het publiek ontsloten. Ook groeien er vaak bomen op, wat de archeologische waarden aantast. Herstel, beheer en recreatieve ontsluiting van deze grafheuvels is gewenst. Landschap Erfgoed Utrecht heeft in 2008 een pilot gestart en heeft een subsidie-aanvraag gedaan voor een groter grafheuvelproject, waarbij speciaal aandacht is voor duurzaam beheer.
- Versterking van beleving zichtbare archeologische sporen
De zichtbaarheid van archeologische sporen in het landschap van de Utrechtse Heuvelrug en haar flanken dient verbeterd te worden. Bijvoorbeeld door middel van fiets- en wandelroutes, informatiepanelen.
- Herstel, beleving en ontsluiting van het celtic field bij Amerongen/Elst
Er is een vrij ver uitgewerkt projectidee voor het herstel van dit celtic field, herbouw van een 'spieker', herstel en beheer van een aantal prehistorische akkertjes met gebruik van historische gewassen. Hierbij is sprake van een combinatie van cultuurhistorie, recreatie en toerisme, jeugd en natuureducatie en natuurbeleving. Het kan worden opgenomen in de TRAP-route. Overleg is gaande met Vereniging Dorp & Natuur, Gemeente, Archeologische Monumentenwacht, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (voorheen RACM).

- Versterking van de beleving van het landschap van de stuwwal door herstel van torens en zichtassen
In het gebied waren van oorsprong diverse torens en uitkijkpunten aanwezig op de hoger gelegen delen van de stuwwal. Vanaf deze punten bestonden zichtassen over het lager gelegen landschap met als historische richtpunten de kerktorens, kastelen, dorpen etc. De historische zichtassen kunnen hersteld worden door het creëren van open ruimten op de stuwwal en daarnaast kunnen de zichtlijnen van bestaande torens worden hersteld en nieuwe torens worden opgericht.
- Instandhouding, onderzoek, beheer agrarische bijgebouwen
Door schaalvergroting in de landbouw en nieuwe functies in voormalige boerderijen dreigen de kleinere agrarische bijgebouwen, zoals bakhuisjes, hooibergen, schaapskooien, te verdwijnen. Bezien moet worden op welke wijze behoud, herstel en onderhoud gerealiseerd en gestimuleerd kan worden.
- Versterking van de beleving van de Stichtse Lustwarande
Veel buitenplaatsen gelegen op de Stichtse Lustwarande zijn niet herkenbaar en beleefbaar bij een breed publiek. Middels aansluiting bij toerisme en recreatie kunnen de buitenplaatsen beter ontsloten worden. Er wordt gedacht aan thematische publicaties, fiets- en wandelroutes, openstelling van buitenplaatsen voor toerisme, informatiepanelen, klompenpaden, opzetten educatieve programma's en thema's rond cultuurhistorie.
- Herstel van de kasteeltuin bij kasteel Heemstede
- Inventariseren en beschermen van de doorkijken in het kleinschalig landgoederenlandschap van gemeente de Bilt.

Informatieoverdracht in het veld of via folders geeft de kennis mee aan geïnteresseerden of aan recreanten. Voor de in stand houding van historische boerderijen, die geen monument zijn is een werkgroep voorgesteld. In de vorm van vouwbladen kan informatie worden verspreid over streekeigen architectuur. De pers dient melding te maken van de geboekte resultaten.

Initiatief:	corresponderend met bovengenoemde ambities:
	De Bilt: € 5000,-
	Zeist: € 10.000,-
	Utrechtse Heuvelrug: € 50.000,-
	Bunnik: € 5000,-
	Houten: € 20.000,-
	Wijk bij Duurstede: € 5.000,-
Kosten:	planvorming en uitvoering
Financiering:	AVP-gelden: cultuurhistorie, Leader
Samenwerking:	met plaatselijke cultuurhistorische verenigingen

C2 Versterking beleving Limes

2009 is het jaar van de Limes (de noordgrens van het Romeinse rijk). Onder het thema 'Confrontatie en Ontmoeting' zullen in 2009, 1940 jaar na de Bataafse Opstand, veel activiteiten langs de totale Limes gaan plaatsvinden. Muziek, een symposium, markering van de Limes, theater, publicaties, lokale, regionale, landelijke en zelfs internationale evenementen zullen in het nationale programma terug te vinden zijn, zie www.limes.nl.

De landelijke projectorganisatie van de Limes is op zoek naar projecten, waarbij sporen van de Limes beleefbaar worden.

Leader is hierbij betrokken en ook in Gelderland is de Limes benoemd tot een boegbeeldproject. Financiering vanuit AVP-middelen is onzeker, omdat daar weinig tot geen middelen voor zijn.

Initiatief: Landelijke projectorganisatie Limes, Bunnik, Houten, Wijk bij Duurstede
 Kosten: p.m.
 Financiering: via landelijke geldstroom Limes

C3 Herstel van sprengen

De sprengen vormen prachtige uitingen van de ingenieurskunst uit vroegere eeuwen om de vijvers van de landgoederen op de zuidflank van de heuvelrug van water te voorzien. Een aantal van deze sprengen is reeds gerestaureerd, anderen dienen nog gerestaureerd te worden, zie ook paragraaf 6.2 uit de visie over de sprengen op de zuidflank van de heuvelrug.

Initiatief: particulier initiatief, gemeenten in samenwerking met HDSR
 De Bilt: € 5000,-
 Zeist: € 7000,-
 Utrechtse Heuvelrug: € 18.000,-
 Kosten: uitvoering p.m.

Financiering: via AVP-gelden Utrechtse Heuvelrug, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

C4 TRAP-route cultureel erfgoed

Landschap Erfgoed Utrecht start najaar 2009 een haalbaarheidsonderzoek voor het realiseren van een TRAP-route in samenwerking met het Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (voorheen RACM). Men stelt voor dit samen met de gemeente Utrechtse Heuvelrug verder uit te werken en streeft ernaar in 2010/2011 uitvoering te geven aan de TRAP-route.

Initiatief: LEU
 Kosten: 2010-2011, elk jaar ca. € 60.000,-
 Financiering: LEU onderzoekt financiering
 Samenwerking: gemeente Utrechtse Heuvelrug

9 Projecten recreatie

Belangrijk is dat de recreatieve projecten in samenhang met het landschap en het bestaande recreatieve netwerk aan routes en voorzieningen worden uitgevoerd. Recreatieve voorzieningen dienen goed te worden ingepast. Bij alle projecten dient rekening gehouden te worden met de weidevogelgebieden, waarin recreatieve paden verstorend werken en in de broedtijd afgesloten dienen te zijn.

Binnen het Nationale Landschap Rivierengebied is recreatieve beleving van het landschap essentieel. Vanuit het Streekhuis Kromme Rijn wordt een werkgroep Recreatie opgericht die in beeld brengt waar knelpunten zijn en kansen liggen. Financiële dekking is hierbij een probleem. Het NL-R budget is een optie wanneer de projecten sterk belevingsgericht zijn, maar daadwerkelijke aanleg van infrastructuur is hieruit niet altijd mogelijk.

R1 Ontwikkelen recreatieve transferia en informatiepunten (Groene entree's)

Voor een goede bereikbaarheid van recreatief aantrekkelijke gebieden zijn recreatieve transferia en informatiepunten voorzien. Deze zijn aangegeven op de kaart van het uitvoeringsprogramma. Bij het Nationaal Park de Utrechtse Heuvelrug worden deze Groene entree's genoemd. De transferia bestaan ten minste uit een parkeervoorziening en informatie voor de recreant. Ten zuidwesten van Houten is een transferium gepland. Het initiatief voor deze plannen ligt bij de provincie en de gemeenten.

Initiatief:	provincie / gemeenten
Kosten:	p.m.
Financiering:	Groene entree's via Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, transferium via Nationaal Landschap NHW

R2 Stimuleren agro-toeristische activiteiten en activiteiten op landgoederen

Het agrarische landschap kan aantrekkelijk zijn voor de recreant, indien een koppeling wordt gelegd met agrarisch-toeristische activiteiten en activiteiten op landgoederen. Dergelijke activiteiten vergroten de betrokkenheid van de burgers en recreanten bij het agrarisch bedrijf. De boer kan hierdoor extra inkomsten genereren. Vergelijkbare toeristische initiatieven kunnen worden ontwikkeld om landgoederen toegankelijker en aantrekkelijker te maken.

Door samen te werken in een netwerk, kunnen interessante arrangementen worden aangeboden, waarbij bijvoorbeeld een wandeling of fietstocht langs verschillende boerderijen loopt en elke boerderij een andere activiteit aanbiedt. Een dergelijk arrangement zou ook in combinatie met kleinschalige verblijfsmogelijkheden kunnen worden aangeboden. Door deze samenwerking met een goede promotie, bijvoorbeeld via een folder ontdek en beleef, is er veel te winnen op dit terrein.

Voorbeelden van activiteiten zijn het bezoek van een boerderij, de verkoop van streekeigen producten, workshops die met producten van het land te maken hebben, waarnemen van weidevogels, kinderfeestjes, overnachten bij de boer, kanoverhuur, etc.

De initiatiefnemer kan een agrarische natuurvereniging zijn of de beheerder van een landgoed. De gemeenten kunnen initiatieven vanuit de streek stimuleren door randvoorwaarden per gebied duidelijk te formuleren en te communiceren aan particulieren en de agrarische natuurverenigingen. De mogelijkheden dienen afgestemd te zijn op de weidevogelkwaliteiten.

Initiatief:	alle gemeenten, LTO, agrarische verenigingen, Terecht Anders, eigenaren landgoederen
Kosten:	€ 24.000,-
Financiering:	Leader, AVP-gelden (beleving)

R3 Realiseren wandelingen vanuit kernen

De gebieden tussen en nabij de kernen zijn zowel landschappelijk als recreatief aantrekkelijk. Doel is minimaal 1 ommetje per kern te faciliteren. Initiatief ligt bij de bevolking van de kernen om een ommetje aan te dragen.

Vanuit Houten is er een behoefte aan meer mogelijkheden voor recreatief medegebruik in de omgeving. In het agrarisch gebied liggen kansen voor wandelingen langs waterlopen, waardoor dit gebied meer ontsloten wordt.

Rondom Schalkwijk ligt er een voorstel dat op korte termijn gerealiseerd kan worden.

Initiatief: LEU, gemeenten
 Kosten: Houten: € 10.000,-
 Financiering: AVP-gelden
 Samenwerking: vertegenwoordiging bewoners, LTO Kromme Rijn en Heuvelruggemeenten

R4 Realiseren ruiter- en menroutes

In het plangebied is een toenemende behoefte aan ruiterpaden en -routes. De ligging van deze routes dient te worden afgestemd op de draagkracht van het gebied. Vanuit de ruitersport is er in alle gebieden behoefte aan ruiterpaden. In samenspraak met het recreatieschap, de gemeenten en DLG worden in Groenraven Oost en Nieuw Wulven reeds ruiterpaden voorbereid.

Initiatief: gemeenten, KNHS
 Kosten: p.m.
 Financiering: AVP-gelden (beleving)

R5 Ontwikkelen recreatief buitengebied Veenendaal

Aan de noordzijde van de heuvelrug, ten westen van Veenendaal is een integrale gebiedsuitwerking met betrekking tot recreatief gebruik gewenst. De belangen van recreatie en natuur (en de functie als recreatief ontwikkelingsgebied in het Streekplan) dienen bij de integrale gebiedsuitwerking meegenomen te worden. Hiervoor dient een gebiedsvisie met maatregelenplan te worden opgesteld.

Initiatief: gemeente Utrechtse Heuvelrug in afstemming met gemeente Veenendaal
 Kosten: Planvorming ca. € 40.000,-
 Financiering: AVP-gelden Utrechtse Heuvelrug/Gelderse Vallei

R6 Verbetering kwaliteit verblijfsrecreatie

Ten aanzien van de landschappelijke inpassing van de verblijfsrecreatie is een kwaliteitsverbetering gewenst. Een dergelijke kwaliteitsverbetering kan alleen in nauwe samenwerking met de eigenaren van de recreatiebedrijven tot stand komen. Op de heuvelrug wordt momenteel een onderzoek naar verbetering van de verblijfsrecreatie uitgevoerd door de provincie. Hierna dient een nauwe communicatie te ontstaan met de ondernemers. Het separaat aan het LOP op te stellen beeldkwaliteitplan zal ook nadere richtlijnen geven voor de gewenste ruimtelijke kwaliteit van de verblijfsrecreatie. Mogelijk zijn ook nieuwe concepten gewenst, die inspelen op de huidige behoefte om te recreëren.

Initiatief: provincie
 Kosten: voorbeeld pilots
 Financiering: AVP-gebieden recreatie en ruimtelijke kwaliteit

R7 Opstellen verkeersveiligheidsplan fietsers

Op veel wegen laat de veiligheid voor fietsers te wensen over. Een verkeersplan dient de problematiek van de veiligheid voor fietsers, zowel recreatief als utilitair, nader te onderzoeken en oplossingen voor de knelpunten aan te dragen. Hierin dienen ook vrij liggende fietspaden door het landschap betrokken te worden en de wensen van de agrariërs voor de tracering van fietspaden langs bestaande kavelgrenzen. Denk hierbij ook aan de relatief smalle oude wegen (bijvoorbeeld Bisschopsweg), wegen op de dijken en langs de Langbroekerwetering.

Initiatief: gemeenten

Kosten: p.m.

Financiering: budget infrastructuur van gemeenten of via provincie

sdf

budget infrastructuur van gemeenten of via provincie

10 Projecten educatie en promotie

E1 Ontwikkelen educatieprojecten landschap

Er zijn meerdere mogelijkheden om de bewustwording en de beleving van het landschap te versterken. Ingegaan kan worden op de karakteristieken van de verschillende landschapstypen, de overgangen en hoogteverschillen, de ontstaansgeschiedenis en de relatie met het watersysteem.

Doelgroepen zijn burgers, (plattelands)ondernemers, scholieren en maatschappelijke organisaties.

Zij kunnen worden geïnformeerd via;

- vouwbladen en een boek over de streek
- kunstprojecten
- film over de streek
- verhalen
- een cursus
- schoolprojecten

Educatieve route

Een andere vorm van informatieoverdracht is een educatieve route, waarbij een polderwachter streekverhalen vertelt, die aansluiten bij de doelgroep of een boekje of MP3 meegegeven wordt met verhalen over het landschap, haar geschiedenis en gebruikers. Ook een GPS tocht sluit aan bij de huidige technieken en behoeften om door het land je weg te zoeken via diverse opdrachten.

Kunstproject

Ter aanduiding en beleving van verborgen restanten in het landschap kunnen ook kunstwerken een rol spelen.

Leesbaar Landschap Kromme Rijnstreek

Dit is een educatief en communicatief project waarbij de deelnemers eerst zelf leren hoe je het landschap kunt 'lezen', waarna zij materiaal ontwikkelen dat ertoe dient om het landschap toegankelijker en zichtbaarder te maken bij een breed publiek (IVN Consulentenschap Utrecht).

Initiatief:	alle gemeenten, HDSR wil graag als partner optreden
Kosten:	cursus, info: € 20.000,- educatieve route: € 30.000,- kunst/filmproject: € 50.000,- Leesbaar landschap Kromme Rijnstreek € 44.000
Financiering:	AVP-gelden educatie

E2 Promotie streek via nieuwsbrief, website en media

De landschappelijke en recreatieve kwaliteiten van het plangebied zijn alom aanwezig. Voor de eigen inwoners is een grotere bekendheid met de diverse landschappelijke en cultuurhistorische parels mogelijk.

De projecten die voortkomen uit het LOP vormen aanleiding voor een terugkerende communicatie met de streek en ook daar buiten. Hierdoor ontstaat er bij het brede publiek kennis en inzicht in de verschillende bijzonderheden van het buitengebied. Per project kan worden ingegaan op de achtergrond en context in relatie tot de streek. De natuur- en milieuverenigingen vervullen veel taken op dit gebied en zouden LOP-projecten kunnen oppakken.

Als middel kan gekozen worden voor communicatie via een (jaarlijkse) regionale nieuwsbrief of een regionale website. De gemeentelijke websites kunnen ook doorverwijzen naar deze informatie. Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van lokale en regionale media, zoals kranten, radio en TV.

Initiatief ligt bij het Streekhuis Kromme Rijn en de gemeenten en hun afdelingen communicatie. Dit project zou meegenomen kunnen worden in de communicatiestrategie van het Streekhuis. Het Streekhuis stelt voor om het gebied 'te vermarkten' onder de noemer NL-R.

Initiatief:	gemeenten / Streekhuis Kromme Rijn, HDSR wil graag als partner optreden
Kosten:	promotiemateriaal ca. € 10.000,-/jaar
Financiering:	AVP-gelden promotie

11 Financieel overzicht projecten

Benodigd budget per project

In onderstaand overzicht is per project het benodigde budget aangegeven. Dit budget is globaal ingeschat en in de projectomschrijvingen vaak verder uitgesplitst naar verschillende onderdelen van het project. De genoemde budgetten zijn totale budgetten, hierbij is nog geen rekening gehouden met financiering via AVP of andere gelden.

Eenmalige en jaarlijks terugkerende kosten

Er is een onderverdeling gemaakt in éénmalige kosten en jaarlijks terugkerende kosten. De kosten zijn vervolgens verhoudingsgewijs onderverdeeld naar de gemeenten, waar het onderwerp speelt.

Prioriteiten

Aan de Beleidsmatige projecten en Topprojecten is vanuit de visie de hoogste prioriteit gegeven. Deze projecten dienen in de eerste drie jaar in de periode 2010-2013 van start te gaan. De andere thematische projecten zijn voorzien in de periode 2014-2020. Bij deze projecten dient meegelift te worden op kansen die zich voordoen voor een integrale uitvoering en of voor het meeliften op uitvoering door derden. De uitvoering zal ook afhankelijk zijn van beschikbare budgetten en dient ieder jaar verder verfijnd te worden.

Verdeling kosten tussen gemeenten

De deelnemende gemeenten zullen bij de uitvoering van het LOP gezamenlijk optrekken. Dat wil zeggen dat men voor de projecten waar meerdere gemeenten

bij betrokken zijn en het gaat om planvorming de kosten door het aantal gemeenten zal delen. Dit solidariteitsprincipe is van belang voor de kans van slagen van het plan. Daar waar het uitvoering betreft van plannen zijn de kosten wel naar rato van de maatregelen verdeeld.

Financiering via AVP programma's

De projecten dienen vanaf 2010 ingebracht te worden in de Agenda Vitaal Platteland (AVP) programma's binnen de provincie Utrecht, die lopen tot 2013. Na 2013 start een nieuwe programmering van projecten binnen de AVP programma's.

Binnen het plangebied komen vier AVP gebieden voor. Deze kennen elk een gebiedscommissie, die de programmering voorbereidt:

- AVP Utrechtse Vecht en Weiden (gemeente De Bilt),
- AVP Eemland / Gelderse vallei (gemeente Utrechtse Heuvelrug),
- AVP Utrechtse Heuvelrug (gemeenten De Bilt, Zeist en Utrechtse Heuvelrug),
- AVP Kromme Rijngebied (gemeenten Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Houten en Wijk bij Duurstede, vertegenwoordigd door het Streekhuis).

Het streven is om het LOP voor de programmering van de AVP gelden als leidraad te nemen. Deze AVP gelden worden gevoed door de Nationale Landschappen. Hierover vindt voor het Kromme Rijngebied via het Streekhuis afstemming met de gebiedscommissie plaats. In de overige AVP gebieden is het van belang dat de gemeenten zelf of in samenwerking met elkaar de projecten van het LOP inbrengen in de AVP programmering.

Cofinanciering

Naast de gelden die verkregen kunnen worden via de AVP gelden is 25 -50 % cofinanciering nodig. Deze dient vanuit de gemeenten te komen of kan gebaseerd zijn op een vergoeding aan vrijwilligers (zoals de inventarisatie van kleine landschapselementen, MKLE, er wordt dan met een vergoeding van € 20 per uur gerekend). Deze gelden dienen door de gemeenten of door partijen in het gebied gereserveerd en vrij gemaakt te worden.

Projecten 2010-2013	Benodigd budget, éénmalig in €	Benodigd budget in €, jaarlijks	De Bilt	Zeist	Utrechtse Heuvelrug	Bunnik	Houten	Wijk bij Duurstede
Beleidsuitwerkingen (regionaal)								
B1 Doorwerking N L in lokaal beleid	Inzet personeel gemeenten							
B2 Koppeling RO beleid en ruimtelijke kwaliteit	Inzet personeel gemeenten							
B3 Behoud open enges en Groene Vensters	Inzet personeel gemeenten							
B4 Herzien beleid ecologische verbindingen	Inzet personeel gem. en prov.							
B5 Workshop landgoederenbeleid	Inzet personeel gemeenten + ca. 10.000,-		1.670	1.670	1.670	1.670	1.670	1.670
B6 Convenant vrije landschapselementen	Inzet personeel							
Topprojecten (regionaal)								
T1 Landschapscoördinator voor elk deelgebied (beleid en landschapscoördinator fte aanwezig) geschatte extra inzet. * gemeenten beschikken over gezamenlijke landschapscoördinator Kromme Rijn. Jaarlijks is extra inzet wenselijk.		80.000 – 100.000 per fte.	(0.3 en 0,7 fte aanwezig)	20.000* jaarlijks	20.000* jaarlijks	20.000* jaarlijks	(0.5 en 0.5 fte aanwezig)	(o.1 fte aanwezig) 20.000* jaarlijks
T2 Haalbaarheidsonderzoek Regionaal Landschapsfonds	Ca. 40.000 (opzet)	300.000 – 600.000 (hele plangebied)	6.700	6.700	6.700	6.700	6.700	6.700
T3 Inpassing bebouwingsranden	Ca. 40.000,- Planvorming, uitvoering projectmatig begroten				10.000	10.000	10.000	10.000

Projecten 2010-2013	Benodigd budget, éénmalig in €	Benodigd budget in €, jaarlijks	De Bilt	Zeist	Utrechtse Heuvelrug	Bunnik	Houten	Wijk bij Duurstede
T4 Handleiding ruimtelijke kwaliteit Stichtse Lustwarande	Ca. 40.000		10.000	20.000	10.000			
T5 Ontwikkeling. recreatieve en ruimtelijke samenhang NHW	Afstemming projecten ca 30.000, Uitvoering door proj.org. NHW		10.000			10.000	10.000	Wijk
T6 Sterk buitengebied rondom Houten	Ca. 50.000 (planvorming)**						50.000	
T7 Ontwikkelen Kromme Rijn (cultuurhistorie en recreatie)	Ca. 30.000 (planvorming en informatievoorziening)**					20.000		10.000
T8 Ontwikkelen Amsterdam Rijnkanaal	Ca. 50.000 (planvorming)**						35.000	15.000
T9 Ontwikkelen Lekdijk	Ca. 30.000 (planvorming)**						20.000	10.000
T10 Integrale opgave water	Planvorming budget per gebied							
T11 Ontwikkeling modelerven	Ca. 30.000 (planvorming)**		5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
T12 Rivierfront Wijk bij Duurstede	Pm							
Subtotaal beleidsmatige en topprojecten per gemeente in €, excl. btw	Eénmalig	Jaarlijks (landschaps-coördinator)	33.370	33.370 20.000	33.370 20.000	53.370 20.000	138.370	58.370 20.000

**Uitvoering nadien projectmatig begroten

Thematische Projecten - meeliften op kansen - financiering regelen voor periode 2013-2020	Benodigd budget, éénmalig in €	Benodigd budget in €, jaarlijks	De Bilt	Zeist	Utrechtse Heuvelrug	Bunnik	Houten	Wijk bij Duurstede
Landschap								
L1 Aanleggen wegbepantingen	Planvorming en uitvoering					30.000	30.000	40.000
L2 Versterken kleine landschapselementen	Diverse projecten Heggenproject 60.000 (reeds begroot)		12.000	3.500	3.500	22.000	21.000	22.000
L3 Ontwikkelen hoogstamboomgaarden bij kernen	2 stuks Hoogstamboomgaardbrigade: 2010-2011 20.000	20.000						10.000
L4 Uitdragen beeldkwaliteit bebouwingslinten en erven	Website / boek:/advies 50.000 info, workshops: 10.000		10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
L5 Meetnet Kleine Landschapselementen (MKLE)	Begroot door LEU							
Natuur								
N1 Realiseren EHS, inclusief ecopassages	Begroot door provincie							
N2 Realiseren evz's	Deels door provincie begroot							
N3 Plannen van HDSR voor de Langbroekerwetering	Projectmatig begroot HDSR							
N4 Leefgebiedenbenadering	Begroten per 'spoor'							
N5 Integrale natuur- en bosbeheervisie voor heel de Utrechtse Heuvelrug	75.000		25.000	25.000	25.000			

Thematische Projecten - meeliften op kansen - financiering regelen voor periode 2013-2020	Benodigd budget, éénmalig in €	Benodigd budget in €, jaarlijks	De Bilt	Zeist	Utrechtse Heuvelrug	Bunnik	Houten	Wijk bij Duurstede
Cultuurhistorie								
C1 Inventariseren en herstellen cult. hist. elementen	Projecten uitwerken en aanpakken		5.000	10.000	50.000	5.000	20.000	5.000
C2 Beleefbaar maken Limes	Begroot door landelijke proj. Org.							
C3 Herstel van sprengen	Plan van aanpak voor sprengen per gemeente		5.000	7.000	18.000			
C4 TRAP-route cultureel erfgoed, 2010 en 2011					60.000			
Recreatie								
R1 Ontwikkelen recreatieve transferia en infopunten (Groene entree's)	Uit andere budgetten							
R2 Stimuleren agro-toeristische activiteiten en activiteiten op landgoederen	Begroten i.s.m. initiatiefnemer		4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
R3 Realiseren kleine rondwandelingen vanuit kernen	Projectmatig begroten Wandeling Schalkwijk						10.000	
R4 Realiseren ruiter- en menroutes	Projectmatig begroten							
R5 Ontwikkelen recreatief buitengebied Veenendaal	Planvorming				40.000			
R6 Verbeteren kwaliteit verblijfsrecreatie	Maatwerk i.s.m. ondernemers en voorbeeldpilots							
R7 Opstellen verkeersveiligheidsplan fietsers	Projectmatig begroten							

Thematische Projecten - meeliften op kansen - financiering regelen voor periode 2013-2020	Benodigd budget, éénmalig in €	Benodigd budget in €, jaarlijks	De Bilt	Zeist	Utrechtse Heuvelrug	Bunnik	Houten	Wijk bij Duurstede
Educatie en promotie								
E1 Ontwikkelen educatieprojecten landschap - Cursus/info - Educatieve route - Kunst/Filmproject - Leesbaar landschap	Ca. 20.000 Ca. 30.000 Ca. 50.000 Ca 44.000	Ca. 10.000* *keert jaarlijks terug	18.300 1.700*	18.300 1.700*	18.300 1.700* 11.000	18.300 1.700* 11.000	18.300 1.700* 11.000	18.300 1.700* 11.000
E2 Promotie streek via nieuwsbrief, website en media		Ca. 10.000* *keert jaarlijks terug	1.700*	1.700*	1.700*	1.700*	1.700*	1.700*
Subtotaal projecten Landschap, Natuur, Cultuurhistorie, Recreatie en Educatie en promotie per gemeente in €, excl. btw	Eénmalig	Totaal 40.000 Jaarlijks ca 6.700 educatie en promotie per gemeente	82.700	81.200	243.200	103.700	127.700	123.700

12 Instrumenteel kader

12.1 Relatie met uitvoeringsprogramma's van Nationale Landschappen

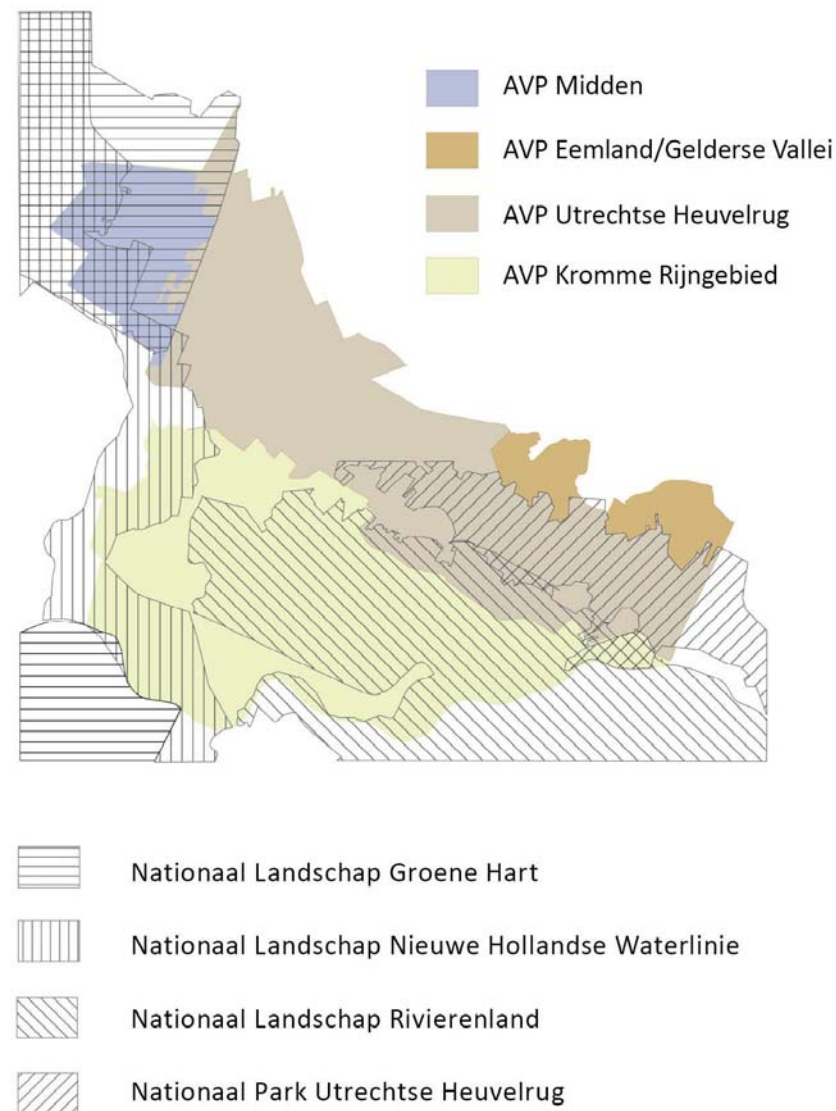
In het gebied dat het LOP bestrijkt, liggen drie Nationale Landschappen: het Nationaal Landschap Groene Hart, Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en het Nationaal Landschap Rivierengebied. Hiervoor zijn uitvoeringsprogramma's gemaakt, waaruit een instrumentarium blijkt dat voor een deel van de projecten van het LOP kan worden aangewend.

De status 'Nationaal Landschap' betekent dat er extra aandacht en financiële middelen zijn voor deze gebieden. Een deel van het geld is tot aan 2013 gelabeld. Het Rijk coördineert de Nationale Landschappen, maar de provincies zijn verantwoordelijk voor het behouden, beheren en versterken van de kernkwaliteiten van de landschappen. Hierbij bepalen de provincies hoe ze de financiële rijksbijdrage inzetten (Wet Inrichting Landelijk Gebied).

In de *Nota Ruimte* en de *Agenda voor een Vitaal Platteland* staat het beleid aangaande de Nationale Landschappen geformuleerd. Gedurende de uitvoeringsperiode zal het rijk nog twee keer met de provincies overleggen: in 2010 en in 2013. (uit: www.nationalelandschappen.nl)

Het plangebied met de overlap van de Nationale Landschappen, het Nationaal Park en de AVP-gebieden.

Brons en partners landschapsarchitecten bv

12.1.1 Nationaal Landschap Groene Hart

Kernkwaliteiten

- Zeer open landschap
- Strokenverkaveling met hoog percentage water-land
- Veenweidekarakter

Uitvoeringsaccenten voor het Groene Hart

- 1 Groene Hart nationaal en internationaal op de kaart.
- 2 Groene Hart-kwaliteit bij wonen en werken: zodanig vormgeven van nieuwe woon- en werkfuncties dat zij bijdragen aan kwaliteit landschap.
- 3 Transitie van veenweidegebieden: bijdragen aan karakteristiek en vitaliteit van deze landschappen.
- 4 Nieuwe toekomst voor droogmakerijen

Bron: nationalelandschappen.nl

Investeringsopgave

Het rijk en de stuurgroep Groene Hart van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht hebben afgesproken om tot en met 2013 € 1,76 miljard in het Groene Hart te investeren. Met 1 miljard kan een begin met de uitvoering worden gemaakt.

In het document Groene Hart Icoon van Nederland, Uitvoeringsprogramma 2007-2013 worden de volgende deelgebieden besproken: Groene Uitweg, Oude Rijnzone, Venster Bodegraven-Woerden, Natte As, De Venen, Krimpenerwaard, Horstermeerpolder. Er wordt niet specifiek ingegaan op de delen die in het plangebied liggen.

12.1.2 Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie

Kernkwaliteiten

- Samenhangend systeem van forten, dijken, kanalen, sluizen en inundatiekommen
- Groen en overwegend rustig karakter
- Openheid

Drie van de projecten die onder de Nieuwe Hollandse Waterlinie vallen hebben betrekking op het LOP: Kraag van Utrecht, Rijnauwen-Vechten en Linieland.

Kraag van Utrecht

Het stedelijke netwerk van Utrecht, De Bilt, Bunnik en Houten staat onder grote ruimtelijke druk, tussen de dynamiek van de stad en de rust van het land. Dit gebied dreigt te versnipperen.

Bron: nationalelandschappen.nl

Ambities Kraag van Utrecht

1. Behoud, veiligheid en herstel van aanwezige waarden
2. Vergroten van leefbaarheid
3. Vergroten van toegankelijkheid
4. Vergroten van de maatschappelijke, ecologische en economische toekomstwaarde van het Liniegebied.

Achter de projectenagenda ligt een gebiedsvisie die onderscheid maakt tussen de opgave in het stedelijk gebied en in het landelijk gebied. Stedelijk gebied: oude accessen maken de Waterlinie beleefbaar. Landelijk gebied: landschappelijke kwaliteit in samenhang met de Linie-elementen. Deze twee gebieden kunnen

verbonden worden door uitlooptmogelijkheden 'Linie-ommetjes'. Bovendien wordt de Waterlinie ingezet als onderdeel van duurzaam waterbeheer rondom Utrecht.

(Uit: Overkoepelend Uitvoeringsprogramma van de Nieuwe Hollandse Waterlinie)

Ambities Rijnauwen-Vechten

1. Behoud, veiligheid, herstel van aanwezige waarden
2. Vergroten van de beleefbaarheid
3. Vergroten van de toegankelijkheid
4. Vergroten van de maatschappelijke betekenis van het liniegebied

Achter de projectenagenda ligt de gebiedsvisie: ten noorden van de A12 de recreatieve druk verminderen ten gunste van het zuidelijke deel van de enveloppe, het openhouden van het schootsveld van fort Vechten, bosontwikkeling bij Nieuw-Wulven combineren met waterberging.

Investeringsopgave

De projectenatlas omvat op dit moment dertig projecten. Enkele zijn:

- herstel van het Waterlinieprofiel
- gebiedsontsluiting voor de auto en langzaam verkeer en opheffen van barrières
- functieverbreiding en economisch duurzame benutting
- realisatie van een nationaal liniecentrum op fort Vechten.

LinieLand

Dit deel van de NHW bevat zeer waardevolle stukken in een stedelijke invloedssfeer, maar verkeert in slechte staat en is nauwelijks toegankelijk voor recreanten.

Ambities LinieLand

Deze enveloppe wordt aangepakt als integrale gebiedsontwikkeling. Om in de stedelijke invloedssfeer natuur, groen, en behoud van cultuurhistorie te realiseren is voor deze strategie gekozen.

12.1.3 Nationaal Landschap Rivierengebied

Kernkwaliteiten

- Schaalcontrast van zeer open naar besloten
- Samenhangend stelsel van rivier-uiteerwaard-oeverwal-kom
- Samenhangend stelsel van hoge stuwwal-flank-kwelzone-oeverwal-rivier
- Kromme Rijn als vesting en vestiging

Thema's:

1. Verbetering van de belevingsmogelijkheden in het Nationale Landschap
2. Behoud en versterking van de landschappelijke (kern)kwaliteiten
3. Behoud en beleefbaar maken van de cultuurhistorie, archeologie en monumenten
4. Promotie en communicatie

Bron: nationalelandschappen.nl

Middelen

Het totaal aan middelen is samengesteld uit bijdragen van het Rijk (50%), de provincie (25%) en derden (25%).

‘In het kader van dit Nationale Landschap is een inventarisatie uitgevoerd naar plannen en projecten die de komende zeven jaar voor ondersteuning vanuit het Nationaal Landschap in aanmerking zouden kunnen komen. Hierbij is met name gekeken naar de uitvoeringsplannen van de landschapsbeleids- en landschapsontwikkelingsplannen, gemeenteprojecten en waterschapsprojecten

Deze inventarisatie leverde een groslijst op met tientallen projecten met een totale investeringswaarde van ruim 25 miljoen in de provincie Gelderland. In Utrecht loopt de uitvoering van projecten via de Agenda Vitaal Platteland (AVP). Het Nationaal Landschap Rivierengebied valt onder het AVP gebied Kromme Rijn. Hieronder valt ook een deel van het Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie. De totale investeringswaarde voor het gehele Kromme Rijngebied is 95 miljoen.

Het is duidelijk dat deze lijsten zowel rijpe als groene projecten bevat. Ook de financiële onderbouwing laat te wensen over. De haalbaarheid die doorgaans in hoge mate door de mogelijkheden voor cofinanciering uit de streek (25 %) wordt bepaald, is in de meeste gevallen nog ongewis. Anderzijds groeit het besef dat er feitelijk nog een veel hoger bedrag noodzakelijk is om het Nationale Landschap werkelijk goed vorm te geven.

Voor de komende 7 jaar wordt uitgegaan van circa € 930.000,- rijkssubsidie voor het Nationale Landschap Rivierengebied. Dit wordt aangevuld met € 930.000,- provinciale subsidie en € 360.000,- (intentiegeld) provinciale subsidie. Het programma gaat uit van cofinanciering uit de streek. Dit levert een totaal investeringsbudget op van € 6,5 miljoen. ’ (Koepelnotitie Nationaal Landschap Rivierengebied Integraal Uitvoeringsprogramma, 19 oktober 2007, p.18)

12.2 Relatie met Agenda Vitaal Platteland

Naast de Nationale Landschappen, is de Agenda voor een Vitaal Platteland (AVP) van belang voor het LOP. De AVP is een meerjarenprogramma, waarin de provincie samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties werkt aan een krachtig landelijk gebied. Hierbij worden rijksdoelen, doelen van de provincie en wensen van de diverse gebieden voor de periode 2007 – 2013 gecombineerd. (uit: Dit is de Agenda Vitaal Platteland, www.provincie-utrecht.nl).

De provincie Utrecht is verdeeld in 5 AVP-gebieden. Het LOP-gebied bestrijkt 4 hiervan: Utrechtse Heuvelrug, Kromme Rijngebied, Utrecht Midden (Veenweidegebied), Gelderse Vallei/Eemland.

Gedeputeerde Staten kunnen financiële middelen toekennen aan AVP-gebieden om een gebiedsprogramma uit te voeren, waarbij maximaal 15% van het budget voor proceskosten kan worden gedekt. Concreet gaat het om de volgende kosten:

- kosten voor draagvlakontwikkeling voor planning en uitvoering
- kosten verbonden aan het opstellen en voorbereiden van een gebiedsplan en uitvoeringsprogramma
- monitoring en evaluatie van een gebiedsplan
- begeleiding en uitvoering van een uitvoeringsprogramma
- beheer van de plaatselijke Leadergroep, het verwerven van vakkundigheid van deze groep en dynamisering van het Leadergebied.

(Uit: Provincie Utrecht, Agenda Vitaal Platteland (AVP) 2007-2013, subsidiekader ILG/AVP, vastgesteld door GS op 15 juli 2008)

12.2.1 AVP Utrechtse Vecht en Weiden (Veenweidegebied)

Ter ondersteuning van de gebiedscommissie en het gebiedsplatform is in 2008 het programmabureau Utrechtse Vecht en Weiden opgericht. Dit is gehuisvest in het provinciehuis en heeft voorlopig drie provinciale medewerkers. Van belang voor het LOP zijn de volgende gebieden:

Enveloppe Kraag van Utrecht

De totale ambitie tot 2013 bedraagt ca. € 60 miljoen. Nagestreefd worden ambities gericht op cultuurhistorie, groen en water. Doelstellingen hierbij zijn: vergroten van de beleefbaarheid, toegankelijkheid en maatschappelijke betekenis van de NHW, behoud en veiligstellen en herstel van aanwezige waarden.

Landinrichting Noorderpark

De totaal afgesproken opgave bedraagt € 12 miljoen. De inhoudelijke prestaties zijn gericht op EHS, grondgebonden landbouw en Rods (recreatie om de stad).

Thema's

- Leidend thema is sociaal economische vitaliteit (recreatie), voornamelijk Rods.
- Secundair thema = landschap en cultuurhistorie (NHW-enveloppe Kraag van Utrecht)
- Natuur: ontwikkeling rivierengebied bij Vianen, aanpak verdroging Noorderpark
- Sociaal economische vitaliteit, overige subthema's: geen prioriteiten

Financiële prioriteiten:

- Afronden landinrichting Noorderpark
- Realiseren van minimumprogramma van o.a. Kraag van Utrecht

De Waterschappen AGV en HDSR zullen bijdragen aan de verdrogingsopgave en de verbetering van de waterkwaliteit. Daarnaast zullen zij meewerken aan het realiseren van de natte ecologische verbindingzones.

12.2.2 AVP Eemland/Gelderse Vallei

De Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei (SVGV) vertegenwoordigt de partijen in dit gebied. Zij geeft aan het begin van het document 'Gebiedsprogramma Reconstructie Eemland-Vallei 2007-2013' aan dat de normbedragen voor grondverwerving en inrichting die in de Bestuursovereenkomst ILG zijn afgesproken tussen provincie en rijk, veelal niet toereikend zijn voor de feitelijk te maken kosten. Daarom worden hier de normkosten en het resterende deel genoemd.

Thema's

- Natuur: verwerven en inrichten nieuwe natuur, soortenbescherming, particulier natuurbeheer
- Milieu en water: verdrogingsbestrijding, brongerichte maatregelen, vermesting, water, RWZI's, duurzaam waterbeheer
- Bodem
- Landschap en cultuurhistorie: o.a Grebbelinie
- Landbouw: duurzaam ondernemen, bedrijfsverplaatsingen, duurzame landbouw
- Sociaal Economische Vitalisering
- Recreatie: Nationale Landschappen, overige doelen/recreatie

Er zijn enkele lopende projecten, bijvoorbeeld herstel van een deel van de Grebbelinie en het maken van een Grenswal in het landschap.

12.2.3 AVP Utrechtse Heuvelrug

Het Gebiedsprogramma Utrechtse Heuvelrug valt onder de Agenda Vitaal Platteland Utrechtse Heuvelrug. Dit is gebaseerd op de doelen en ambities van het Overlegorgaan NPUH (Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug), het Bestuurlijk Platform HvdH (Hart van de Heuvelrug) en sectoraal provinciaal beleid. Het gebiedsprogramma Utrechtse Heuvelrug beslaat een deel van de heuvelrug. Het recent opgericht programmabureau Heel de Heuvelrug werkt aan een visie (planning: zomer 2009) voor Heel de Heuvelrug (inclusief 't Gooi) met daarop volgend een gebiedsprogramma (planning: oktober 2009) voor de hele heuvelrug. (Uit: Agenda Vitaal Platteland, Utrechtse Heuvelrug, Gebiedsprogramma 2007-2013, 4-6-2008 en een gesprek met medewerker van programmabureau Heel de Heuvelrug).

Thema's Algemeen

1. Prioritair thema is natuur
2. Secundair thema is recreatie
3. Cultuurhistorie

Financiële middelen

Inclusief cofinanciering heeft het hele gebiedsprogramma een omvang van € 37 miljoen euro. De aanleg van vier ecoducten, herinrichting van gebieden voor natuur en kosten voor het programmabureau Hart van de Heuvelrug vallen hierbuiten.

Bij de toedeling van de vrij inzetbare middelen (POP-middelen en intentiegelden) is aan Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug prioriteit toegekend. Het heeft een vastgesteld gebiedsplan (Beheer- en Inrichtingsplan 'Torenhooft en Mijlenbreed') wat al enkele jaren in uitvoering is.

Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

De Nationale Parken zijn een selectie van bijzondere natuurgebieden in Nederland.

Hoofddoelen zijn:

- Bescherming en ontwikkeling van natuur en landschap
- Natuurgerichte recreatie
- Educatie en voorlichting
- Onderzoek

Ambities Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

- Hoofddoelstelling is natuurontwikkeling- en behoud.
- Realiseren van opvangmogelijkheden voor bezoekers.
- Ontwerpen en implementeren van een huisstijl en ontwikkelen en verspreiden van informatiemateriaal.

Hart van de Heuvelrug

Dit project is ontstaan om versnippering van de eenheid van de Heuvelrug als groen gebied tegen te gaan. Hiertoe worden drie groene corridors gerealiseerd via de EHS-saldobenadering (financiële verevening en rood-groenbalans). Met de uitvoering van Hart van de Heuvelrug wordt doorgegaan totdat het project klaar is. Daarna valt het onder Heel de Heuvelrug.

Ambities 2007-2013

- Natuur
- Landschap en cultuurhistorie
- Recreatie

Financiële middelen

- Rood voor groen
- Kosten van ecoducten: Rijkswaterstaat, Prorail, provincie
- Programmabureau Hart van de Heuvelrug: provincie, vanuit het Agenda 2010-budget

- Recreatieve voorzieningen (fietsroute in zuidelijk deel van westelijke corridor): € 0,8 miljoen

Heel de Heuvelrug

Sinds begin 2009 bestaat het programmabureau 'Heel de Heuvelrug'.

Initiatiefnemers kunnen hier terecht met projectplannen, projectideeën en voor samenwerking bij projecten. Het bureau neemt een regisserende taak voor Heel de Heuvelrug op zich waar het gaat om het opstellen van kaders in de vorm van een gebiedsvisie en een –programma, het zoeken naar (co)financiering en het leggen van verbindingen tussen projecten.

Het programmabureau Heel de Heuvelrug creëert eenheid en samenhang op de thema's:

- Natuur
- Cultuurhistorie
- Recreatie

(Bron: www.heeldeheuvelrug.nl)

12.2.4 AVP Kromme Rijngebied

Tot 2011 is er beperkt geld beschikbaar, omdat een deel is weggezet onder het NL-NHW die dit grotendeels al hebben geprogrammeerd. Het deel dat overblijft komt uit het potje NL-Rivierengebied (tot 2013). In totaal is er ca € 900.000 beschikbaar, waarvoor ca € 225.000 cofinanciering noodzakelijk is.

Thema's

- 1 Landschap en cultuurhistorie is het leidende thema
- 2 Sociaal economische vitaliteit is het secundaire thema
- 3 Natuur is het derde thema

Ambities

- Landschap: streven naar behoud door ontwikkelen en vergroten van de mogelijkheden.
- Landbouw: wil een rendabele bedrijfstak en drager van het landschap zijn/blijven en zoekt naar oplossingen voor knelpunten op het gebied van water en natuur.
- Cultuurhistorie: restauratie en het toegankelijk maken van cultuurhistorische elementen voor bezoekers door combineren met festiviteiten of andere functies.
- Natuur: behouden en toegankelijk maken van nieuwe natuurgebieden en stimuleren van natuurbeheer door derden.
- Water: robuust watersysteem door rekening te houden met de watersystemen bij vraagstukken op het gebied van landbouw, natuurontwikkeling en de consequenties van klimaatverandering.

Landschap en cultuurhistorie

- Behouden en versterken landschappelijke kwaliteiten
- Versterking cultuurhistorie en aardkundige waarden
- Behoud en herstel van aardkundige waarden
- Draagvlakversterking voor natuurbeleid

- Versterking landschap en natuurhistorie via institutionele ondersteuning

Sociaal Economische Vitalisering (SEV)

- Landbouw
- Sociaal economische vitalisering
- Recreatie:
 - o Versterking recreatie om de stad
 - o Groen in en om de stad Utrecht
 - o Groen in en om de stad Amersfoort
 - o Versterken recreatieve mogelijkheden via landelijke route netwerken
 - o Versterken recreatieve mogelijkheden via provinciale route netwerken
 - o Versterking toeristische ontwikkeling.

Natuur-EHS

- Realiseren nieuwe natuur
- EVZ
- Behoud zeldzame soorten
- Beheer in nieuwe en bestaande natuur
- Robuuste verbindingzones verwerven
- Robuuste verbindingzones inrichten
- Draagvlakversterking voor natuurbeleid
- Versterking natuur via institutionele ondersteuning
- Natuur/milieukwaliteit
- Water (sanering waterbodems, verbeteren waterkwaliteit, beheren waterkwantiteit)
- Bodem (duurzaam bodemgebruik)

(Uit: Integrale visie en gebiedsprogramma Kromme Rijngebied, De kracht en pracht van het Kromme Rijngebied, mei 2007).

12.3 LEADER+ subsidieregeling voor plattelandsvernieuwing

Leader is een Europese subsidieregeling gericht op plattelandsvernieuwing.

Leader is een werkwijze voor allerlei projecten op het platteland: vernieuwend/experimenteel, integraal, bottom-up, gericht op samenwerking, ervaringen of methoden zijn overdraagbaar (kennisoverdracht). In de Leaderperiode 2007-2013 hecht de EU nog meer waarde aan samenwerking, met name tussen Leadergebieden en tussen EU-lidstaten.

Ambitie van de Plaatselijke Groep voor de periode 2007-2013 is een bijdrage te leveren aan de streekidentiteit van het Kromme Rijngebied. Voor het Kromme Rijngebied is er in totaal ca € 7 miljoen beschikbaar voor 7 jaar. Voorwaarde is dat projecten naast Leader ook andere publieke cofinanciering krijgen in de verhouding 1:1. Uiteraard kan de begroting sluitend worden gemaakt met aanvullende private middelen of eigen arbeid, maar dit wordt niet door Leader verdubbeld. Leader verdubbelt alleen publiek geld.

Kenmerken van een LEADER project

- heeft een sociale of fysieke verbinding met het platteland en/ of het buitengebied in de Kromme Rijnstreek;
- is kleinschalig;
- bottom up: het is een lokaal initiatief, van onder op. Het initiatief komt vanuit bewoners(groepen) of kleinere ondernemers (zoals agrariërs en veetelers) uit het Leader gebied (het is UW idee!);
- het project wordt breed gedragen: plaatselijke bevolking, organisaties en/ of het bedrijfsleven zijn betrokken of worden gemobiliseerd;
- is experimenteel of vernieuwend voor het gebied;
- heeft een voorbeeldfunctie;
- vindt plaats in het Leadergebied of komt grotendeels daaraan ten goede.

Projecten gericht op jongeren, vrouwen en/of ouderen hebben een streepje voor, evenals projecten die gericht zijn op samenwerking met andere plattelandsgebieden.

Leader draagt bij aan ontwikkelkosten van en investeringen voor nieuwe voorzieningen, activiteiten, professionalisering, opzetten van samenwerking, en "buitengewone" of risicovolle investeringen.

Leader investeert niet in:

- achterstallig onderhoud;
- exploitatiekosten;
- reguliere activiteiten zoals jaarlijkse markten, feesten e.d.;
- individuele activiteiten (zeer beperkt);
- organisatiecontext in het Kromme Rijngebied.

Leader werkt onder één gebiedsdekkende organisatie. Die paraplu noemen we de stuurgroep Kromme Rijn. In de stuurgroep zitten o.a. gemeenten, waterschap, LTO, Agrarische Natuurvereniging, natuurbeherende instanties, landinrichtingcommissies en de PG Leader. De stuurgroep maakt afspraken met de provincie Utrecht over voor welke plannen hoeveel geld voor het gebied beschikbaar komt en stuurt daarmee allerlei ontwikkelingen in het landelijk gebied op hoofdlijnen aan. Afstemming en samenwerking staan centraal in de stuurgroep. De projectgroep houdt de verantwoordelijkheid Leaderprojecten te werven, te ondersteunen en inhoudelijk te toetsen. Het nieuwe Streekhuis Kromme Rijn te Werkhoven zal het kloppende hart worden als subsidie- en informatieloket voor bewoners, ondernemers en organisaties in de Kromme Rijnstreek, zie ook de website www.leaderpluskrommerijn.nl.

12.4 Beschikbare budgetten gemeenten

De Bilt

€ 100.000,- aangevraagd voor AVP-projecten

Zeist

-

Geen extra geld voor LOP-projecten.

Utrechtse Heuvelrug

€ 55.000,- cofinanciering beleid en uitvoering AVP-projecten, o.a. LOP

Bunnik

€ 30.000,- inzetbaar voor LOP per jaar (2009 t/m 2012)

Houten

€ 30.000,- inzetbaar voor LOP (2010, 2011)

Wijk bij Duurstede

-

Voor 2010 - 2013 komt geen extra geld vrij voor LOP-projecten, tenzij de raad eind 2009 bij de vaststelling van het LOP anders zou besluiten. Dan wel eind 2010 bedragen in begroting 2011-2014.

